

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Meitä on moneksi

- yhteisöllisyyden vahvistaminen Oulun yläkouluissa

Lahtela Terhi

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma 2009 -
2013

Arvioitavaksi jättämisaika 09/ 2013

www.humak.fi

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Terhi Lahtela	Sivumäärä 46ja 2liitesivua
Työn nimi Meitä on moneksi – yhteisöllisyyden vahvistaminen Oulun yläkouluissa	
Ohjaava(t) opettaja(t) Jaana Karjalainen, Jussi Muittari	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Oulun Tyttöjen Talo, Mervi Koskela	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyöni käsittelee toimintamallia, jonka kehitelimme keväällä 2012 luokkakaverini kanssa sosiaalisen vahvistamisen kehittävän projektin myötä, jonka teimme Oulun Tyttöjen talon kanssa yhteistyössä kahden Oulun seudun koulun peruskouluihin. Aihe oli hyvin tärkeä ja pinnalla, joten toimintamallin luominen oli hyödyksi. Mielestäni tytöillä ja pojilla on erilaiset roolit koulumaailmassa ja vapaa – ajalla. Koulussa sinä joko kuulut tai et kuulu johonkin ryhmään, ja tämä ilmiö heijastuu tyttöihin hyvin. Varsinkin, jos olet hiljainen ja ujo tyttö, hänen on hyvin vaikea päästä johonkin porukkaan mukaan, jossa on monta vahvaa persoonaa.</p> <p>Tytöillä nykyisin koulussa on tärkeää myös näyttää hyvältä kuin harrastaa erilaisia harrastuksia, jolloin suorittaminen alkaa näkyä koulussa ja samalla ystävien valikointi ja uskallus olla erilainen on negatiivinen asia. Halu tutustua toisiin tyttöihin voi olla vaikeaa, koska seura tekee kaltaisekseen eli ei ole halukkuutta tutustua toisiin tyttöihin, koska täytyy olla samanlainen kuin muut ryhmässä olevat.</p> <p>Pojat puolestaan ovat mielestäni kaikkien kanssa hyviä kavereita, ja heidän piirissään kaikki ovat kaikkien ystäviä. Pojat puolestaan puhuvat suuremmin ja sanovat, jos joku asia mietityttää tai kiristää siinä kaveriporukassa, mutta poikien puolestaan vaikeampi näyttää tunteitaan, koska heidät heti leimataan heikoksi ihmisiksi. Ulkonäköpaineet ovat myös pojilla kovat ja tämä heijastuu vartaloihin. Mitä enemmän lihasta löytyy, sen kovempi kavერი olet.</p> <p>Toimintamallin kautta pyrin poistattamaan ja auttamaan tyttöjä tutustumaan oman luokan tyttöihin paremmin, jolloin luokanhenki tulisi avoimemmaksi tyttöjen välillä sekä tiedostaa tytöille, että ihmisiä on erilaisia ja ennako – oletuksia ei ole hyvä tehdä ulkoisen olemuksen myötä.</p> <p>Opinnäytetyöni keskittyy kyseiseen toimintamallin esittelyyn sekä miten se on toiminut erilaisten tyttöryhmien keskuudessa ja mitä vaikutuksia harjoituksista on ollut tytöille.</p>	
Asiasanat Sukupuolisensitiivisyys, tyttötutkimus, sosiaalinen nuorisotyö	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Terhi Lahtela	Number of Pages 46 2affix page
Title We are different. Community reinforcement at Oulu comprehensive school`s	
Supervisor(s): Jaana Karjalainen, Jussi Muittari	
Subscriber and/or Mentor: Girl`s House Oulu, Mervi Koskela	
Abstract <p>My thesis is deal with a operating model which me and another student develop spring 2012 social reinforcement development project and we make that to the Oulu`s girls house. We had co – operated with two Oulu`s comprehensive school. Subject was really important and was in the public so operating model creative was useful.</p> <p>My opinion is that girl`s and boy`s have different kind of roles at the school and their freetime. At the school youngster you belong some group or not belong and this phenomenon reflecting to the girls. Especially if you are quiet and shy girl, she has really difficult to get in some group, where is many strong persons in the group.</p> <p>Nowadays girls have to look great in the school and interested in many hobbies which case performance start to show and at the same choosing friends starts and courage to be different is negative subject. Get to know another girls can be hard because company make the same so don`t want to get to know another girls, because you have to be similar than the girls who are in the group.</p> <p>My opinion is that the boy`s are friends to everyone and they get along with everybody, so this is the difference for the girl`s world. Boys talk straight and say if something thing is wondering or something is wrong their friends group. Problem what boys have is that they have hard to show their own feelings because, if you cry some public place you will came weak person. Appearance pressure`s are also thought with boys and this is reflected their bodies. You will be thought guy if you have huge muscles.</p> <p>In this operating model I will strive to remove and help girl`s to meet their own class girl`s better and after this class life hopefully get more open and recognize to the girl`s that people are different kind of person`s and prejudice is not good to make external essence.</p> <p>My thesis is focused operating model and I present and also I tell how this is worked different kind of girl group`s and what kind of effects it is had to the girl`s.</p>	
Keywords gender sensitive, girl research, social youth work	

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	
2 SETLEMENTTILITTO	6
2.1 Oulun Seudun Setlementti ry.	6
3 TYTTÖJEN TALO ®	7
3.1 Oulun Tyttöjen Talo®	9
4 SUKUPUOLISENSITIIVINEN TYÖOTE	11
Kulttuurisensitiivinen tyttötyö	14
5 SOSIAALINEN NUORISOTYÖ	17
5.1 Kohdennettu nuorisotyö	19
5.2 Sosiaalinen vahvistaminen	20
6 TYTTÖTUTKIMUS	20
6.1 Historia	20
6.2 Tyttötutkimus nykyisin	22
7. RYHMÄDYNAMIIKKA	24
7.1 Ryhmän kehitysvaiheet	28
7.3 Yhteisöllisyys	29
8 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	30
8.1 Meitä on moneksi – yhteisöllisyyden vahvistaminen yläkouluissa	30
8.2 Tavoite ja tarkoitus	32
8.3 Projekti, syksy 2012	33
8.4 Toimintapäivät	34
9 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	36
9.1 Tarkoitus	36
9.2 Palautelomake	36
9.3 Kohderyhmä	37
10 AINEISTON KÄSITTELY JA ANALYSOINTI	38
10.1 Tutkimuksen tulokset	41
10.2 Tulosten yhteenvetoa	44
10.3 Kehitysideat	45
11 LOPUKSI	46
LÄHDELUETTELO	48
LIITE	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aihe sai alkunsa keväällä 2012, kun tein opiskelutoverini kanssa pari-työnä projektioinnit Oulun Tyttöjen Talolle. Tyttöjen Talo oli meille kummallekin tuntematon paikka, joten talolla tehtävä työ oli meille kummallekin arvoitus. Työmuotona talolla oli sukupuolisensitiivinen työote. Sukupuolisensitiivisellä työotteella pyritään kannustamaan tyttöjä olemaan omanalaisensa sekä tukemaan jokaisen tytön naiseutta.

Minulla ja opiskelijatoverillani on ollut haaveissa työskennellä yhteisöpedagogina kouluissa, koska siellä tapaa erilaisia nuoria, erilaisissa tilanteissa ja auttaa heitä siellä koulumaailmassa parhaamme mukaan. Tähän meille tuli mahdollisuus, kun kehitimme toimintamallin Oulun Tyttöjen Talolle, joka tehtiin yhteistyössä kahden Oulun ala- ja yläkoulun kanssa.

Toimintamalli oli tarkoitettu tyttöryhmille ja räätälöimme toimintapäivät niiden mukaan, minkä tarve kyseisissä tyttöryhmissä oli. Toimintapäivissä oli tarkoitus herätellä tyttöjä aiheista, mitkä tyttöjen välillä oli kiristänyt ja toivoimme, että tytöt miettivät miten toimivat ryhmässä ja miten se heijastuu muihin tyttöihin.

Toimintamallimme sai erityisen positiivista palautetta opettajilta, kuin talon työntekijöiltäkin ja tätä kautta myös saimme kouluille vietyä enemmän informaatiota tyttötyöstä ja siitä miten Tyttöjen Talo ja koulut voivat tehdä yhteistyötä jatkossa.

2 SETTLEMENTTILITTO

1918 perustettu Settlementiliitto on sivistys- ja sosiaalityötä tekevä elämäntilijärjestö, jonka muodostavat 34 paikallista settlementtiä ja 7 settlementtinuorten piirijärjestöä ympäri Suomen. Settlementtiliikkeen palveluksessa on noin 4000 ammattilaista ja heidän kanssaan settlementtityötä tekee iso joukko vapaaehtoisia. (Suomen Settlementtiliitto.)

Toimintamuotoja ovat seniori- ja vanhustyö, lapsi- ja nuorisotyö, monikulttuurinen työ, yhteisöllisten asumismuotojen kehittäminen ja tuotanto, tuetun asumisen eri muodot, kansalaistolotoiminta, kehitysvammaispalvelut, 18 kansalaisopiston, kahden kansanopiston ja kahden erityisoppilaitoksen koulutustarjonta, erilaiset trauma- ja kriisityömuodot, päihdekuntoutuspalvelut, velkaneuvonta, sovittelutoiminta ja Rikosuhripäivystys. (Suomen Settlementtiliitto.)

Settlementtiliike perustaa ideologiansa yhteisöllisyyden voimistavaan vaikutukseen ja yksilöllisyyden ja moninaisuuden arvostamiseen kaikessa toiminnassaan. (Suomen Settlementtiliitto.)

2.1 Oulun Seudun Settlementti ry.

Oulun Seudun Settlementti ry (OSS ry) on vuonna 1944 perustettu yleishyödyllinen, ns. kolmannen sektorin yhdistys, jonka tehtävänä on lapsi-, nuoriso-, aikuiskasvatus-, seniori- ja maahanmuuttajatyö. Vakinaisia työntekijöitä yhdistyksellä on n. 100 ja osa-aikaisia n. 300. Oulun Seudun Settlementti ry tarjoaa kaikenikäisille mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen, ihmisyyteen kasvamiseen ja elämänhallintaan. Jokaisella tulee olla mahdollisuus itsensä luovaan täysipainoiseen toteuttamiseen sekä tasa-painoiseen ja rikkaaseen elämään. (Oulun Seudun Settlementti ry.)

OSS ry on Suomen Settlementtiliiton jäsenyhdistys. 1918 perustettu Settlementtiliitto, on sivistys- ja sosiaalityötä tekevä elämäntilijärjestö, jonka muodostavat 34 paikallista settlementtiä ja 7 settlementtinuorten piirijärjestöä ympäri Suomen. Settlementti-

liikkeen palveluksessa on noin 4000 ammattilaista ja heidän kanssaan setlementti-työtä tekee iso joukko vapaaehtoisia. (Oulun Seudun Setlementti ry.)

3 TYTTÖJEN TALO ®

Tyttöjen Talo on Kalliolan Nuoret ry:n rekisteröity ”tuotemerkki”®. Tyttöjen Taloilla® tehdään tyttöjen tarpeista nousevaa sukupuolisensitiivistä tyttötyötä. Sukupuolisensitiivisen tyttötyön lähtökohta on naiseksi kasvamisen erityispiirteistä nouseva lähestymistapa, jonka avulla tyttöjä ja nuoria naisia tuetaan kasvamaan oman näköisiksi voimaantuneiksi naisiksi yhteisöllisessä ilmapiirissä. Tyttöjen Taloilla pyritään vastaamaan myös erityistä tukea tarvitsevien tyttöjen tarpeisiin ja heidän elämänhallinnallisten valmiuksiensa vahvistamiseen.

Rekisteröidyllä tuotemerkillä tarkoitetaan, että jokainen Tyttöjen Talo täyttää tuotemerkin täyttämät kriteerit, joita ovat mm.: Talon täytyy olla keskeisellä paikalla, jonne tytöt löytävät paikalle helposti. Toimintaa saavat tulla 12 – 28 vuotiaat tytöt ja nuoret naiset. Talon sisustuksella pyritään luomaan viihtyisä ja tyttöyttä arvostava tila.

Tyttöjen Talon – konseptille on keskeistä sukupuolisensitiivinen tyttötyö, ihmisen arvokas kohtaaminen, naiseutta arvostava ilmapiiri, moniammatillisuus ja yhteisöllisyys. (Eischer & Tuppurainen 2011, 13.)

Tyttöjen Talo ei ole vain työillä tarkoitettu tila, johon voi tulla oleskelemaan. Paikkana Tyttöjen Talo on sellainen, jossa tyttöjä ja nuoria naisia tuetaan kasvamaan omanlaisiksi nuoreksi naiseksi. Tärkeää Tyttöjen Talolla on tytön kohtaaminen tyttönä, eikä asiakkaana. (Eischer & Tuppurainen 2011,12.)

Tyttöjen Talosta voi ensimmäisenä tulla mieleen ajatus, että se on tytöille tarkoitettu ”nuorisotila”, jossa voi käydä keskustelemassa ohjaajien kanssa ja siellä on erilaisia ryhmiä tarjolla tytöille. Mutta toimintapa taloilla on erilainen. Siellä jokainen tyttö kohdataan yksilöllisesti ja häneen tutustutaan ilman mitään ennakkoluuloja tytöistä. Talolla tyttö voi olla oma itsensä ja keskustella naisten juttuja tyttöjen kuin ohjaajien kanssa.

Miksi Tyttöjen Taloja on haluttu perustaa? Tyttöjen Talon toiminnalla on haluttu tavoittaa erityistä tukea tarvitsevia tyttöjä, joilla on elämänhallinnassa vaikeuksia, ei ole paikkaa, jossa viettää aikaa muiden tyttöjen kanssa, ei ole aikuista omassa elämässään mukana. Nuoret, joille sosiaaliset tilanteet ovat vaikeita sekä ihmismassa jännittää on kunnan ja kaupunkien järjestämällä nuorisotiloille vaikea osallistua. Syitä voivat olla, että nuoria on paljon tiloilla yhtä aikaa ja tiloilla käy poikia sekä tyttöjä, koska erityistä tukea tarvitsevilla tytöillä voi olla hankala olla samassa tilassa poikien kanssa, sekä keskustelu ohjaajien kanssa voivat jäädä lyhyeksi nuorisotiloilla. (Eischer & Tuppurainen 2011, 12 - 13.)

Tyttöjen Taloilla pidetään tärkeän talon sisustusta. Sisustuksella pyritään luomaan naisellinen sekä kotoisa Talo, jonne tytöillä on mukava tulla sekä he viihtyvät Talolla. Elementtinä Taloilla käytetään erilaisia voimaannuttavia lauseita, tauluja sekä peilejä. Tilan ollessa rauhallinen ja kotoisa, tyttöjen oma olemus rauhoittuu ja kynnys tulla Talon sisälle tulee matalammaksi.

Voisin jopa sanoa, että suurimmalla osalla ihmisistä on sellainen kuvaelma omassa päässään Tyttöjen Talon toiminnasta, että se on sellaista tilatoimintaa eli nuoret käyvät talolla ja siellä vietetään aikaa yhdessä. Minäkin olin yksi niistä, mutta onko se sitten sellaista? Ei ole. Kun käy tutustumassa johonkin Tyttöjen Taloon, niin varmasti jo ensimmäisistä askelluksista voi jo havainnoida sellaista rauhallisuutta ja lämmintä tunnelmaa mitä talolla on ja viihtyvyys ja kodikkuus mitä talosta huokuvat, niin se on osa sitä mistä tytöt pitävät.

Tyttöjen Talojen toimintojen kautta erityistä tukea tarvitsevat tytöt löytävät oman paikkansa Talolla, mihin he voivat tulla joko avoimeen toimintaa tai sitten johonkin tyttöryhmään, jonka tyttö pitää itselleen tärkeänä. Tämän kautta tytöt pääsevät harjoittamaan sosiaalisia taitojaan sekä tutustua muihin tyttöihin. Tyttöjen Talon tekemää nuorisotyötä kutsutaan setlementtiliikkeessä sosiaaliseksi nuorisotyöksi. Sosiaalisen nuorisotyön lähtökohtana on nuoren yksilöllinen kohtaaminen, jolla ei ole koulutus-, työ tai minkäänlaisia sosiaalisia verkostoja ympärillään. Sosiaalinen nuorisotyö on hyvin nuoren kohtaamista yksilöllisesti sekä nuoren elämäntilanne katsottuna kokonaisvaltaisesti Sosiaalisessa nuorisotyössä näkyy nuorisotyön, erityisnuorisotyön se-

kä sosiaalityön piirteitä ja tämän kautta myös sosiaalista nuorisotyötä tekevillä ihmisillä on moniammatillinen työyhteisö ympärillään. (Eischer & Tuppurainen 2011,12–13.)

Setlementtityön mottona on ”Yhdessä ihmisten kanssa” ja ero perinteisiin hyväntekeväisyysjärjestöihin, jotka ovat omaksuneet käytännön ”ylhäältä alas” mallin on seuraava. Setlementtityössä ihminen kohdataan omana itsenään. Ajatuksena tässä on sellainen, jotta ihmisen syvin olemus voi toteutua hänen täytyy liittyä ihmisiin, jotka haluavat samoja asioita. Näin ollen Tyttöjen Talon arvot pohjautuvat Setlementtiliikkeen arvoihin, joita ovat yhteisöllisyys, erilaisuuden hyväksyminen, yksilön kunnioittaminen ja luottamus hänen voimavaroihinsa, kaikkien ihmisten tasa – arvoisuus, paikallisuus sekä sitoutuminen heikommassa asemassa olevien ihmisten tilanteen parantamiseen.(Eischer & Tuppurainen 2011, 12 – 13.)

3.1 Oulun Tyttöjen Talo®

Oulun Tyttöjen Talo® on perustettu vuonna 2006 ja se kuuluu Oulun Seudun Setlementti ry:n alaisuuteen. Oulun Tyttöjen Talo tekee yhteistyötä muiden Tyttöjen Talojen kanssa, koska Oulun Tyttöjen Talo kuuluu myös Kalliolan nuoret ry:n rekisteröityneeseen tavaramerkkiin. Oulun Tyttöjen Talo on tarkoitettu 12 – 28 vuotiaille tytöille ja nuorille naisille. Tyttöjen Talolla on erilaisia työmuotoja muun muassa: avoin toiminta, vuorovaikutuksellisia tyttöryhmiä, seksuaalikasvatusta, yksilötyötä sekä Tyttöjen Talo tarjoaa likkalähtöjä. Likkalähdöt ovat erilaisille koululaisryhmille tarkoitettuja toiminnallisia esittelyjä Tyttöjen Talosta. Likkalähdöissä on jokin teema, jonka opettajat saavat itse valita tai, joka olisi hyvä tyttöryhmälle pitää, esimerkiksi, seurustelu, omat vahvuudet, haaveet tai ystävyys.

Oulun Tyttöjen Talolla viikko – ohjelmaa on maanantaista – torstaihin, ja viikkoon kuuluu avointa toimintaa, erilaisia vuorovaikutteisia tyttöryhmiä sekä kouluvierailut. Oulun Tyttöjen Talolla tarjotaan myös yksilötyötä. Yksilötyöllä tarkoitetaan työmuotoa, jossa ohjaaja ja tyttö tapaavat kahdestaan sovittuun aikaan. Tyttö voi keskustella ohjaajan kanssa häntä painavista asioista ja ohjaajan rooli on olla kuuntelijana sekä neuvon antajana, toki yksilötyö on sanansa mukaisesti yksilöllisesti eli jokaisen tytön kanssa toiminta voi olla erilaista, mutta pääpaino on siinä, että tyttö saa keskustella

aikuisen kanssa häntä painavista/askarruttavista asioista. Tyttöjen Talolle tytöt pääsevät vain silloin, kun he osallistuvat johonkin ryhmään tai avoimeen toimintaan tai haluavat käydä keskustelemassa ohjaajan kanssa kahden kesken. Oulun Tyttöjen Talo ei ole hoidollinen yksikkö, vaan ohjaajat ohjaavat tyttöjä sellaisten ammattilaisten luokse minkä tarve tytöllä on.

Avoimella toiminnalla tarkoitetaan sellaista toimintaa, joka tapahtuu olohuonemaisessa tilassa ja sinne kaikki tytöt ovat tervetulleita. Avoin toiminta toimii ns. matalan kynnyksen paikkana ja tätä kautta pääsy Tyttöjen Talon toimintoihin eri ryhmiin ja yksilötyöhön paranee. Miten voin sanoa, että avoimen toimintaa tullessa pääsy muihin toimintoihin helpottuu? Tyttöjen Talolle ei pääse vain ovea aukaisemalla, koska ovet ovat lukossa. Soittaessa ovisummeria ja kertoessaan nimen, ohjaaja avaa oven ja tulee ovelle tervehtimään tyttöä. Jos ohjaaja ei ole nähnyt tyttöä aikaisemmin, ohjaaja ystävällisesti kysyy: ”Oletko aikaisemmin käynyt meillä?” . Jos tyttö vastaa, ”en ole”, niin tätä kautta ohjaaja ottaa kopin ja he kiertävät Talon tytön kanssa, ja sitten he ottavat kupin kahvia ja menevät rauhaiseen paikkaan keskustelemaan Talosta ja toimunnoista, samalla työltäkin voidaan kysyä harrastuksista tai hänen omasta elämästään. Tyttöjä ei pakoteta kertomaan mitään henkilökohtaista, vaan saa itse miettiä mitä kertovat ohjaajille.

Oulun Tyttöjen Talon vuorovaikutteiset tyttöryhmät perustetaan siten, minkä tarvetta tytöistä nousee. Jokaiseen ryhmään tehdään oma suunnitelma, mitä asioita eri ryhmässä käydään. Jokaisella ryhmällä on jonkinlainen tarkoitus eli ryhmiin tulee sellaisia tyttöjä, jotka ovat siinä elämäntilanteessa ja ryhmän kautta he saavat vertaistukea toisistaan sekä erilaisten toiminnallisten harjoitusten avulla he kokevat iloisuutta, rajojen ylittämistä sekä voimaantumista. Esimerkiksi olemme saaneet Talolle viime vuoden syksyllä ompelukoneen johon monikulttuuriset tytöt eivät olleet ikinä koskeneet tai edes nähneet kyseistä konetta. Joten he kokeilivat ompelemista omassa ryhmässään ja se ilo mikä paistoi ryhmästä, oli todella hieno asia. He olivat uskaltaneet kokeilla ompelukoneen käyttöä ja ohjaajat iloisesti kannustaneet ja iloinneet, kun he olivat saaneet ommeltua erilaisia pussukoita. Tällaisten ehkä meille niin pienen asioiden iloitseminen on Talon tytöille todella hieno asia.

Oulun Tyttöjen Talo tekee yhteistyötä Naisten koulun kanssa, joka myös kuuluu Oulun Seudun Settlementti ry:hyn. Naisten koulu on hanke, johon on saatu rahoitus Euroopan sosiaalirahastolta sekä se on osa Manner-Suomen ESR- rahoitettua Valtava kehittämissuunnitelmaa. Naisten Koulu on tarkoitettu maahanmuuttajanaishenkilöille, johon yhdistettynä lähiopetus, kuntouttava työtoiminta sekä kehittää työorganisaatioita maahanmuuttajia myönteisemmiksi. (Oulun Seudun Settlementti ry.)

Oulun Tyttöjen Talolla on myös Naisten koulusta kahtena kertana viikossa työelämään tutustuja. Eli hän on tietyn ajan talolla ja hän tekee kotitöitä, kuten siivoaa, tekee ruokaa äitiryhmäläisille, on avoimissa toiminnoissa mukana.

Oulun Tyttöjen Talolla työntekijöitä 3 ohjaaja ja Talon johtaja, mutta johtaja tekee hallinnollisia töitä ja hän ei ole tekemisissä missään ryhmissä tai avoimissa toiminnoissa.

4 SUKUPUOLISENSITIIVINEN TYÖOTE

Eischer ja Tuppurainen määrittelevät sukupuolisensitiivisen työtteen seuraavasti:

”Sukupuolisensitiivisen työtteen avulla tuetaan nuorta löytämään omannäköinen naiseutensa tai miehisyytensä moninaisten mallien ja vaihtoehtojen joukosta.” (Eischer & Tuppurainen 2011, 15.)

On tärkeää muistaa, että sukupuolisensitiivisyys ja radikaali sukupuolineutraalius ovat kaksi eri asiaa. Sukupuolisensitiivisellä työtteellä ei ole tarkoitus kieltää sukupuolta, vaan pyritään kertomaan, että sukupuoli on ihmisen tärkein identiteetin osa, jota ei tarvitse piilotella. Tämän kaltaisten Tyttöjen ja Poikien Talojen merkitys on suuri, koska siellä on nuoria samassa tilanteessa kuin itsekin, sekä nuoria, jotka ovat käyneet samoja asioita läpi ja he voivat neuvoa ja kertoa, miten eri elämäntilanteissa kannattaa toimia.

Eischer ja Tuppurainen myös muistuttavat:

”Naistietoisuus on osa sukupuolisensitiivisyyttä ja pohjaa myös naistutkimuksen tuottamaan tietoon. Naistietoisuudella tarkoitetaan tietoisuutta ja ymmärrystä tytöksi ja naiseksi kasvamisesta naisena olemisen historiallisessa ulottuvuudessa. Naistietoisuus nostaa esiin erilaisia aikaansa sidottuja naisten malleja ja myyttejä ja pohtii niitä suhteessa naisena olemisen kipukohtiin.” (Eischer & Tuppurainen 2011, 16.)

Sukupuolisensitiiviseen työhön tuo pohjaa naistietoisuus. Naistietoisuus on tietoista ja ymmärrystä tyttöyden ja naiseksi kasvamisen sekä naisena olemisen historian eri ulottuvuuksissa. Naistietoisuus tuo esille eri aikakauteen sidottuja naisten malleja ja myyttejä, ja näitä pohditaan naisena olemiseen kipukohtiin. Naistietoisuuden kautta päästään syvemmälle ymmärtämään arvostuksia, odotusten vaikutuksia tytön ja naisen omaan kokemaansa maailmaan ja tapoihin. Eischer & Tuppurainen 2011,16.)

Tyttöjen Talolla tehtävää työtä kutsutaan sukupuolisensitiiviseksi tyttötyöksi, jossa juurikin tärkeänä on sukupuolisensitiivisyyden työn tietous ja myös tietoa naistietoisuudesta eli miten naistietous ja sukupuolisensitiivisyys kävelevät käsi kädessä. Puhuttaessa sosiaalisesta nuorisotyöstä, kyseistä työmuotoa voi kuvata nuorisotyöksi, jossa huomioidaan syrjäytymisvaarassa oleva ”sosiaalista vahvistamista” tarvetta nuorta entistä tarkemmin.

Punnonen (2005,525.) kertoo teoksessaan mitä apua yllä olevasta nuorisotyö muodosta on: ”Apuna on tarkastelutapa, joka ottaa huomioon sukupuolen ja sukupuolta koskevien käsitysten vaikutuksen nuoren kasvuun. Tällöin ymmärretään sukupuolen ja siihen liittyvien käsitysten vaikutus nuoren elämään ja syrjäytymisen ehkäisyyn.”

Tehtäessä sosiaalista nuorisotyötä, jossa on sukupuolisensitiivinen työote voimakkaasti mukana, voidaan työllä tavoittaa tyttöjen ja poikien ääntä, jolloin huomataan mahdollisimman monen nuoren yksilöllinen tarve ja tällä tavoin mieltä jatkopolkuja nuoren elämään, jotta hän pääsisi jollain tavoin yhteyteen meidän yhteiskuntaan. Nuorten kanssa tehtävässä työssä on tärkeää tiedostaa tyttöjen ja poikien stereotyyppiset käsitykset ja roolipaineet.

Punnosen (2007,526.) teoksessa tulee Lehtori Erja Anttonen määritelmä minusta hienosti esille ja se mitä sosiaalinen vahvistaminen tarkoittaa:

”Humanistisen ammattikorkeakoulun Joensuun yksikön lehtori Erja Anttonen (2006) määrittelee sosiaalisen vahvistamisen yksilön ja yhteisön kasvun mukaisesti. Hänen mukaansa: ”Sosiaalinen vahvistaminen voidaan nuorisotyön kentällä hahmottaa ennaltaehkäisevän työn menetelmäksi, jonka tavoitteena on mm. nuoren elämänhallinnan tukeminen”.

Sosiaalinen nuorisotyö, jossa sukupuolisensitiivisyys on mukana, tärkein tavoite on, että niin tytöt kuin pojatkin tarvitsevat aikuisen läsnäoloa, jolta saa tukea, kannustusta, sekä aikuinen on kiinnostunut nuoren tilanteesta ja elämästä ja hän kohtaa nuo-

ren yksilönä. Pelkkä aikuisen läsnäolo ja kuuntelu rauhoittaa nuorta ja nuorelle tulee olo, että häntä kuullaan ja hän saa hyviä neuvoja, miten kannattaa toimia erilaisissa tilanteissa. Nuorten kanssa työskentelevä ohjaaja on esimerkki nuorelle paikassa missä hän työskentelee. Ohjaajien olisi hyvä muistaa kentällä, jossa on nais- että miesohjaajia, että he kohtaisivat toisensa tasavertaisesti, sekä työt jaetaan, niin että tytöt tekevät miesten töitä ja toisin päin. Nuorisotiloilla, kouluilla ja kotona he näkevät sukupuolen kautta tulevaa tasavertaisuutta ja näin ollen nuorekin on helppo tulla toimeen toisen sukupuolen kanssa. Ohjaajien välinen vuorovaikutus on tärkeää sekä keskinäinen työskentely täytyy olla kunnossa, jos nuori huomaa, että ohjaajien kesken kaikki ei ole kunnossa, niin nuori alkaa kyseenalaistaa asiaa. (Punnonen 2007, 527)

Tyttötyön puolelta olen huomannut, kuinka tärkeänä tytöt hakevat hyväksyntää meiltä ohjaajilta. Siinä on myös taustalla se, että me ohjaajat olemme erilaisia, jolloin tytöt tiedostavat itsessään, että on onni olla erilainen ja rikkaus olla erilainen. Tyttötyön tarkoituksena on näyttääkin tytöille ja nuorille naisille tärkeä asia eli naiseutta voi olla niin erilaista ja jokainen voi onnellisenaan kuin on tänne maailmaan tullut.

Ohjaajan rooli on todella tärkeässä roolissa tehdessä tyttö- tai poikatyötä. Oma elämä olisi hyvä olla tasapainossa, koska nuoret voivat tulla ihan mihin tahansa mielipidettä, ja he toivovat, että ohjaajan kanssa voi keskustella ihan mistä vain, mutta on hyvä muistaa myös oma henkilökohtainen raja. Kun mennään tällaisen rajan epämuokavuuden puolelle, olisi hyvä keskustella nuoren kanssa ja kertoa miksi ei halua keskustella, jostain tietystä asiasta. Nuorten kanssa tehtävässä työssä, on tärkeää kunnioittaa kaikkia henkilöitä tasavertaisesti ja antaa huomiota jokaiselle nuorelle, jotta nuorelle tulee sellainen tunne, että hän on tervetullut kyseiseen paikkaan. Vuorovaikutustaidot ja tilannetaju tyttötyötä tekeville ihmiselle on erittäin tärkeää, koska tytöt tulevat erilaisista ympäristöistä, joten tilanteet tyttöjen kanssa ovat erilaisia. Sama pätee myös uusien tyttöjen kohtaamisia eli täytyy miettiä tarkkaan, mitä kysyy ja minäkäläisen kuvan itsestään antaa uudelle tytölle. Luottamuksen saaminen tytöiltä on todella tärkeää, ja varmasti kaikissa yksiköissä, joissa tehdään ohjaustöitä, on tullut ohjaajille ns. omat tytöt, jotka tulevat juttelemaan aina tietylle ohjaajalle, Tämä asia on tärkeä pointti sukupuolisensitiivisessä työtöteessä. (Punnonen 2007, 527.)

Ohjaajan työssä voi tulla kohtaamaan haastavampia nuoria, jolloin ohjaajan rooli on tärkeässä osassa. Tarkoituksena ei ole lähteä nuoren mukana vielä enemmän kävään surullisia asioita, vaan keskustella, miten surullisesta asiasta pääsisi eteenpäin. Tyttötyössä olen kohdannut tällaisia asioita, että hakevat surullisilla asioilla huomioita ohjaajilta enemmän, kuin muut tytöt. Tarkoituksena kuitenkin on, että jokainen tyttö saa saman verran huomioita ja pyydetään tällaisissa tapauksissa varaan yksilötyöaika, jolloin paikalla on vain tyttö ja ohjaaja, jolloin voidaan syventyä enemmän tyttöä koskevaan huolenaiheeseen. (Punnonen 2007,528.)

Kulttuurisensitiivinen tyttötyö

Kulttuurisensitiivisessä tyttötyössä kiinnitetään erityistä huomiota erilaisiin kulttuurin, uskonnon ja maahanmuuttajataustan mukanaan tuomiin erityiskysymyksiin. Pääpaino on niin sanotussa positiivisessa erityiskohtelussa, mikä tarkoittaa mahdollisimman matalaa kynnystä tulla mukaan toimintaan. Usein puhutaan monikulttuurisesta tyttötyöstä, mutta on parempi puhua kulttuurisensitiivisestä tyttötyöstä, sillä silloin muistetaan pohtia myös valtakulttuurissa vallitsevia arvoja ja asenteita eikä oteta niitä itseltään selvänä. (Eischer 2012, 46.)

Kulttuurisensitiivinen tyttötyö on osa sukupuolisensitiivistä työtä. Kyseisessä työmuodossa huomioidaan tytön tausta ja autetaan nuoria tutustumaan uuteen kulttuuriin ja tutustumaan kantaväestön ihmisiin. Mielestäni on tärkeä painottaa työmuodossa, että meillä täällä Suomessakin on erilaisia kulttuureja, joista kantaväestön ihmiset eivät tiedä oikein mitään. Esimerkkinä Saamelaisuus. Itse tiedän siitä paljon koulun ja sen kautta, kun olen itse Lapista kotoisin, mutta jo täällä Oulussa nuoret eivät oikein tiedä mitä Saamelaisuus oikein on ja onko sellaisia ihmisiä edes olemassa enää. Olisi hienoa, jos nuoret arvostaisivat sitä taustaa, mistä ovat lähtöisin ja toisivat asioita esille tilanteissa, jolloin nuoret tiedostaisivat, että muita kiinnostaa oma ”etnisyys” ja tätä kautta saatu positiivisuuden tunne tuo kyseiselle nuorelle yhden onnistumisen tunteen.

Tyttöjen erilaiset ja moninaiset kulttuuritaustat ovat hedelmällinen pohja etsiä ja löytää ihmisiä yhdistäviä ja erottavia kulttuurisia ja yksilöllisiä tekijöitä ja pohtia omia arvoja ja itselle tärkeitä asioita. Näin päästään pienin askelin kohti omannäköistä tyttöyden ja naiseuden polkua. (Eischer 2012, 46.)

Kulttuurisensitiivinen tyttötyö on tärkeä toimintamuoto, millä tavoitetaan maahanmuuttajatyttöjä. Kulttuurisensitiivisen tyttötyön avulla pyritään tyttöjä löytämään erilaisia vapaa-ajanviettopaikkoja, ystävyyssuhteiden solmimista kantaväestön tyttöjen, kuin muiden maahanmuuttaja tyttöjen kanssa. Maahanmuuttaja tytöille kynnys lähteä johonkin vapaa – ajan viettopaikkaan on korkea. Syitä voivat olla mm.: jos vanhemmat ovat tulleet myös Suomeen, tytöt auttavat kotitöissä, tyttöjen suomen kielen käyttö on heikkoa sekä pelkotila. Nykypäivänä nuoret kohtaavat toisiaan vapaa – ajalla erilaisissa paikoissa kuten: ostoskeskuksissa, nuorisotiloilla, kahviloissa, mutta maahanmuuttajatyttöille tällainen on uusi asia. Tämän vuoksi Tyttöjen Taloilla tehdään kulttuurisensitiivistä tyttötyötä, jonka kautta tytöt tutustuisivat suomalaiseen kulttuuriin sekä he tapaisivat kantaväestön tyttöjä. Tärkeää muistaa, kun tekee monikulttuuristen ihmisten kanssa töitä, on tärkeää kunnioittaa jokaisen heidän kulttuuriaan ja tämän kautta, myös eri kulttuurien välillä voi olla eri mielisyyttä ja se voi näkyä ihmisten välisenä kireytenä.

Tytöille on tärkeää avata välittävä yhteisö, jonne he ovat tervetulleita sekä mukavaa heidän tarpeistaan ja toiveistaan lähtevää vapaa-ajan toimintaa sekä hyvin konkreettista apua läksyissä ja asiapapereiden täyttämässä ja viranomaisien kanssa asioimisessa (Eischer 2012, 47.)

Monikulttuurisuuteen liittyvät eronteot ovat hyvin monisyisiä ja olisi tärkeää nähdä tämä erojen kirjo. Tässä monikulttuurisilla tytöillä tarkoitetaan maahanmuuttajatyttöjen lisäksi adoptoituja tyttöjä sekä ns. kaksikulttuurisia tyttöjä, sillä myös heidän arjessaan ihonväriin liittyvät eronteot ja rasismien kokemukset saattavat olla samankaltaisia toisesta maasta muuttaneiden tyttöjen kanssa. (Eischer 2012, 47.)

Sana Monikulttuurisuus on hyvin moninainen sana. Useat meistä käyttävät Monikulttuurisuus sanaa silloin, kun ihminen on muuttanut jostain maasta Suomeen. Meillä täällä Suomessa löytyy erilaisia kulttuureja. Itse emme välttämättä tiedosta niitä, kos-

ka saatamme kuulla erilaisia murteita ja nähdä ihmisiä, jotka asuvat ympäri Suomea. Sama koskee myös heitä, jotka tulevat kaksikulttuurisesta perheestä.

Ohjatessani monikulttuurista tyttöryhmää huomaan, kuinka erilaiset toiminnalliset harjoitukset ovat hyviä tapoja auttaa tyttöjä etsimään ja löytämään oman juttunsa. Miten erilaisia harjoituksia tehdään, sitä enemmän heille tulee enemmän tietoa erilaisista asioista. Tällä tavoin uskallus lähteä puhumaan itselleen vierasta kieltä on jo merkittävä asia nuoren tytön elämässä. Tällä en tarkoita sitä, että tyttöjen täytyisi lauseita puhua, vaan yksi sana on jo eteenpäin vievä asia. Tärkeää on muistaa, ohjatessaan monikulttuurista tyttöryhmää, että ryhmäkerrat eivät välttämättä mene niin kuin olet itse suunnitellut. Tytöt voivat tarvita apua läksyissään, haluavat lukea kokeeseen tai keskustella jostain asiasta, mikä on painanut tytön mieltä kauan.

Sukupuoli- ja kulttuurisensitiivinen työote on antoisa ja älyllinen, mutta välillä ristiriitainen matka ihmisten väliseen aidon tasa-arvoiseen kohtaamiseen. Monikulttuurista työtä voi tehdä myös meidän kantaväestön tyttöjen kanssa. Meillä suomalaisillakin ihmisillä on erilaisia tapoja ja murteita, johtuen siitä, missä päin Suomea olemme asuneet pienenä. Näitä asioita olisi hyvä tyttöjen kanssa keskustella ja opettaa muille tytöille, koska on tärkeä jakaa omaa oppimaansa muillekin ja tällä tavoin he voivat oppia käytöstapoja toisilta, toisista välittämistä, voi pitää hauskaa ilman päihteitä. Tehtäessä sukupuoli- ja kulttuurisensitiivistä työtä, täytyy työntekijällä olla omat asenteet, ennakkoluulot ja stereotyyppisten käsitysten kriittistä tarkastelua sekä suomalaisen valtakulttuurin arvojen ja odotusten pohtimista. (Eischer 2012, 51.)

Monikulttuuristen tyttöjen kanssa tehtävä toimii samalla periaatteella kuin kantasuomalaisienkin tyttöjen. Tytöt kohdataan yksilöittäin ja heidän omine persoonineen ja pyritään tukemaan heitä isossa muutosprosessissa, jota he käyvät läpi ja auttamaan heitä löytämään omia voimavaroja itsestään sekä tutustuttavat heitä muihin tyttöihin, jolloin heidän sosiaaliset suhteet eivät kärsisi. Luottamus ja tyttöihin tutustuminen on tärkeää kulttuurisensitiivisessä työssä. Jos toteat, että: ”meidän talolla ovat kaikki tervetulleita”, sinun täytyy selittää mitä tarkoitat kyseisellä asialla. Ohjaajan tulisi osoittaa huomiota tyttöihin ja kysellä heidän kuulumisiaan ja heidän elämästään, mutta tärkeää on pysyä hyvän maun rajalle eli ei tulisi kysyä mitään sopimatonta.

Tyttötyötä voi tehdä monikulttuuristen tyttöjen kanssa ihan samoilla periaatteilla kuin ns. kantasuomalaistenkin tyttöjen. Tytöt kohdataan ainutkertaisina omanlaisinaan tyttöinä ja tuetaan heitä löytämään voimavarojaan ja paikkansa suomalaisessa yhteiskunnassa. Monikulttuuristen tyttöjen kanssa tehtävä työ edellyttää kuitenkin valmiutta positiiviseen erityiskohteluun. Pelkkä toteamus, että meille ovat kaikki tervetulleita, ei yleensä riitä. Työntekijän tulisi olla kiinnostunut tyttöjen taustoista ja kotona asuvien tyttöjen kohdalla olla valmis tapaamaan heidän vanhempansa ja pitämään heihin yhteyttä. Hänellä pitäisi myös olla joustavuutta ja kärsivällisyyttä toimia tyttöjen erityiskysymykset huomioiden. Tytöt on hyvä osallistaa toiminnan suunnitteluun ja kuunnella heidän toiveitaan herkällä korvalla. (Eischer 2012, 52.)

Pitkäjänteisyyttä on hyvä olla, kun työskentelee yleisestikin nuorten parissa. Tärkeää on olla suvaitsevainen ja ymmärtäväisiä maahanmuuttajatyttöille, koska aikakäsitys on asia, joka varmasti aiheuttaa jännitystä ihmisistä. Joissain maissa voi olla normaalia, että myöhästyään 30 min. ja se ei ketään haittaa. Tällaisiin asioihin tarvitaan aikaa ja ymmärrystä, joten on normaalia, että joskus ryhmäkerta ei mene niin kuin on suunnitellut. Tarkoituksena kuitenkin on, että tytöt opettelevat maan tavoille, mutta omalla painollaan.

Aikakäsitysten erilaisuus aiheuttaa usein jännitteitä kun hyvin erilaisista kulttuureista tulevat ihmiset kohtaavat. Monikulttuurisessa tyttötyössä ohjaan tulisi oppia tilanneherkkyyttä, joustavuutta ja kaoottisuutta vähemmän kellon sidotun ja lineaarisen aikakäsityksen edessä. Jo eteläisessä Euroopassa on puolen tunnin myöhästyminen tapaamisesta ihan ok. (Eischer 2012, 54.)

5 SOSIAALINEN NUORISOTYÖ

Sosiaalisella nuorisotyön tarkoituksena on osallistaa lapsia ja nuoria. Sosiaalinen nuorisotyö on toiminnaltaan ennalta ehkäisevää ja se on kohdistettu kaikkiin nuoriin, varsinkin erityistä tukea tarvitseviin. (Punnonen 2007,523.)

Outi Linnossuon mukaan toiminnallisuus sosiaalisessa nuorisotyössä ei viittaa mihin tahansa tekemiseen vaan: ” työssä käytetään ja kehitetään nuorten myönteisiä voimavaroja etsiviä ja tukevia toimintamalleja”. (Punnonen 2007,523.)

Tarkoituksena on valita menetelmät sen mukaisesti minkä tarve ja mihin tavoitteisiin nuoret haluavat päästä, sekä toiminnot sovellettavat siten, että ne ovat nuorille mukava työstää. Sekä harjoittaa omia sosiaalisia taitojaan muiden ihmisten kanssa. (Punnonen 2007, 523.)

Linnossuo on koonnut vuonna 2004 sosiaalisen nuorisotyön lähtökohtia, joita ovat: Asiakaslähtöisyys, joka rakentuu lasten ja nuorten maailmasta, sekä nuorten toimintaympäristöissä tehtävä toiminta. Erilaisia ryhmiä, jotka on rakennettu nuorten tarpeista ja ne voivat olla lyhytkestoisia ryhmiä sekä pidempi aikaisia ryhmiä. Erilaisia projekteja, joilla pyritään kehittämään toimintaa monipuolisemmaksi. Organisaatio, jossa tukena moniammatillinen työyhteisö sekä toimintaa arvioidaan yhdessä, jotta toiminta olisi sellaista, kuin sen pitäisikin. Nuoren väylänä, jotta hän saisi tietoa erilaisista koulutusmahdollisuuksista tai työn etsimiseen apua. Sekä integroida nuorta siihen kaupunkiin tai kuntaan, josta hän on kotoisin, jotta hän ei jäisi pois oman kunnan palveluista. (Punnonen 2007, 523 – 524.)

Sosiaalisessa nuorisotyössä tärkeänä on ennalta ehkäisevä työ ja siihen liittyvät ongelmien tunnistaminen kuten. vanhemmuuden puute, koulunkäyntivaikeudet, häiriökäyttäytymiset jne. Koska ongelman kohdatessa/tunnistaessa ohjaajan on helppo alkaa etsimään väyliä nuorelle, jotta asia menisi nopeampaa eteenpäin ja seuraukset eivät olisi niin suuret. (Punnonen 2007, 523 – 524.)

Nuorten kanssa tehtävää työtä voidaan tehdä sosiaalisen nuorisotyön menetelmillä, joita ovat yksilö, pienryhmä, suurryhmä sekä verkostotyö. Toiminnalliset ryhmät ovat myös oiva menetelmä, johon mietitään sopiva menetelmä, joka sopii nuorille. Menetelmiä voi olla seikkailukasvatus, liikunta, draama, tanssi yms. Kyseisiä menetelmiä on hyvä käyttää nuorten kanssa, joilla keskustelu on haastavaa ja erilaisten menetelmien kautta nuoret voivat kehollisesti työstää omia haasteita elämässään.

(Punnonen 2007,524.)

Sosiaalisessa nuorisotyössä jokainen nuori kohdataan yksilöllisesti, sekä otetaan nuoren kyseinen elämäntilanne huomioon. Nuoren kanssa työskenneltäessä hyödynnetään moniammatillista yhteisöä, jolloin saadaan laaja – alaisesti näkemystä nuoren elämässä oleviin haasteisiin ja ongelmiin. (Punnonen 2007, 524.)

Setlementtiliiton sosiaalisessa nuorisotyössä on kyse sosiaalisen tuen tarpeessa olevista lapsista ja nuorista, joista kaikki eivät ole sosiaalitoimen asiakkaita. Toiminnassa on mukana ”hyvien perheiden lapsia ja nuoria”, jotka voivat tarvita apua tai eivät ole osanneet kysyä miltään organisaatiolta apua. Setlementtinuorisotyön suurin haaste on ”huolen harmaalla vyöhykkeellä”. Tällä tarkoitetaan nuoria, joilla avuntarve on suuri ja ohjaajalla ei välttämättä ole resursseja/ työvälineitä työskennellä nuoren kanssa, koska aiheet voivat olla rankkoja ja vaikeita, jolloin auttamisen prosessointi vaikeutuu, eikä välttämättä ole tietoa käykö nuori missään muualla keskustelemassa asiasta. (Punnonen 2007, 525.)

5.1 Kohdennettu nuorisotyö

Kohdennetussa nuorisotyössä käytetään sosiaalisen vahvistamisen työmuotoja. Sosiaalisella vahvistamisella tarkoitetaan toimenpidettä, jolla pyritään varhaisessa vaiheessa tukemaan nuoria, jotka ovat syrjäytymisvaarassa sekä erityistä tukea tarvitsevia nuoria, nuorten ryhmiin sekä riskitilanteisiin ja – alueisiin. Sosiaalinen vahvistaminen tarkoittaa, että nuoren elämänhallinnan tukemisessa on ehkäisevän työn näkökulma. Työmuodot organisoidaan siten, missä syrjäytymisuhka on suurin. Työtä tehdään moniammatillisesti. Verkostotyötä tehdään nuorten ja perheiden tukemisessa, yhteistyötä tahojen kanssa, jotka työskentelevät nuorten kanssa sekä toteutetaan erilaisia vapaa – ajan ryhmä- sekä vertaistukiryhmiä. (Danska - Honkala & Poteri 2011, 128.)

Kohdennetun nuorisotyön piiriin tulevat nuoret, jotka tarvitsevat apua ja tukea omaan elämäntilanteeseen. Työn tavoitteena on tarjota nuorille mahdollisuus tasavertaiseen ja hyvään elämään. (Danska - Honkala & Poteri 2011, 128.)

5.2 Sosiaalinen vahvistaminen

Nuorisolaki määrittelee sosiaalisen vahvistamisen seuraavasti:

”Nuorisolain 2. pykälän kolmannessa momentissa todetaan sosiaalisella vahvistamisella tarkoitettavan ”nuorille suunnattuja toimenpiteitä elämäntaitojen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi”. Sosiaalinen vahvistaminen tarkoittaa kyseisen lain tulokulmasta varsin kokonaisvaltaista tukemista, jonka tavoitteena on yksilön hyvinvoinnin lisääminen ja sen edistäminen.” (Lundbom & Herranen 2011,6.)

Sosiaalinen vahvistaminen määritellään kokonaisvaltaista elämänhallinnan tukemiseksi. Painopiste sosiaalisessa vahvistamisessa on ennalta ehkäisevässä työssä. Sosiaalista vahvistamista tehdään ohjaustyönä, jossa tehdään moniammatillista työtä yhteisössä sekä yksilöittäin. Työllä pyritään painottamaan hyvinvointiin, vaikuttamiseen sekä tukemiseen. Kolmannella sektorilla työmuotoa käytetään paljon, koska heidän asiakkaisiin on paljon ihmisiä, jotka syystä tai toisesta ovat syrjäytymisuhan alla ja kyseiset toimijat pyrkivät auttamaan heitä pääsemään elämässään raiteilleen ja voimaannuttamaan heitä. (Lundbom & Herranen 2011, 7.)

6 TYTTÖTUTKIMUS

Tyttötutkimus on tullut omaksi tutkimusalueekseen vuoden 1970 – luvun aikana, koska naistutkimuksen ja nuorisotutkimuksen kysymyksenasettelut yhdistyivät. Yhteistä yhdistävää tutkimusta tehtiin ensin Isossa Britanniassa, mutta samoihin aikoihin sitä tehtiin myös Ruotsissa. Suomeen tyttötutkimus levisi naistutkimuksen nimellä vuonna 1980 – luvulla. (Ojanen 2011,13.)

6.1 Historia

Miksi syntyi tyttötutkimus? kaikki lähti siitä kun oli huomattu, ettei tyttöjen kulttuureja ei ollut lainkaan tutkittu ja tämän sanoman myötä syntyi naisliike, joka halusi tuoda naistutkimuksen sanomaa enemmän julki. Naisliikkeen tarkoituksen oli ryhtyä purkamaan naista alistavia rakenteita, mutta heillä täytyi olla ensin tutkimusta kyseisestä aiheesta. (Ojanen 2011, 14.)

Vuonna 1976 otettiin tyttötutkimuksen ensiaskeleita, kun koulukunnan naistutkimuksen ja sosiologisesti orientoituneet nuorisotutkijat Angela Mcrobbie ja Jennie Garber ottivat huomioon tutkimuksessaan tyttöjen kulttuurin ja kritisoivat tyttöjen näkymättömyyttä nuorison alakulttuurissa. (Ojanen 2011, 14.)

Ennen Mcrobbien ja Garberin tekemää tutkimusta, nuorisotutkimus oli merkinnyt poikiin kohdistuvaa tutkimusta. Kyseistä tutkimusta tekivät Birminghamilainen koulukunta ja olivat keskittyneet analysoimaan nuorten alakulttuureja, jolla tarkoitettiin poikaryhmiä, jotka toimivat julkisissa tiloissa. (Ojanen 2011, 14.)

Nuorisokulttuurit nähtiin yhtenä keskeisimmistä rakentavista tekijöistä yhteiskuntaluokassa. Mcrobbie ja Garber esittivät, että luokan lisäksi sukupuolella on keskeinen merkitys tyttöjen toimintaa ja sosiaalista asemaa määrittävänä erokategoriana. (Ojanen 2011,14.)

Mcrobbie ja Garber puhuivat tyttöjen kulttuurista, makukamarikulttuurina (bedroom culture). Tällä tarkoitettiin tyttöjen kotiin sijoittuvia kulttuureja, jotka syntyivät, kun miehet olivat vallassa kotona. Mcrobbie esitti tasa – arvofeministisen ideologian mukaisesti, jolla Mcrobbie tarkoitti, että tyttöjen olisi hyvä tultava pois makuuhuoneistaan, pyrkimyksenä tyttöihin kohdistuneeseen sortamiseen. Tyttötutkimusta luonnehditaan, emansipatoriseksi otteeksi → tyttöjen olisi saatava lisää valtaa, ja vaikutusmahdollisuuksia. (Ojanen 2011, 14 – 15.)

Suomessa sosiologinen tyttötutkimus on saanut alkunsa, birminghamilaisten koulukunnan näkökohdista. Kyseisiä näkökohtia ei mitenkään sovellettu, mutta herätti kriittistä keskustelua. Suomessa julkaistut tyttötutkimusta ovat 1992 julkaistu, Letit heilumaan sekä 2002 vuonna julkaistu, Tulkintoja tytöistä. Kummatkin tutkimukset kirjoittajat ovat sosiologeja ja historia juontaa juurensa Birminghamin kulttuuritutkimuksen koulukuntaan. (Ojanen 2011,15.)

Letit liehumaan julkaisussa artikkeleita yhdisti hahmottaa tyttöjen kulttuuri tai olosuhteet oppimisen, hyödyn ja kykyjen näkökulmasta. Tutkimuksessa kuvataan tyttöjen luovan erilaisia taitoja, joilla selviytyä yhteiskunnassa. Tutkimuksen yhteenveto - ar

tikkelissa puhutaan altruistisesta individualismista, jolla tarkoitetaan tyttökulttuureille ja tytöksi kasvamiselle on ominaista itsen ja muiden intressien samanaikainen huomioiminen. (Ojanen 2011, 16–17.)

Vuonna 2002 julkaistu tutkimus on nimeltään ”Tulkintoja tytöistä”, jonka tavoitteena kertoa ”tyttöjen ja tyttöyden moninaisuudesta Suomessa”. Teoksessa tuodaan esille erilaisiin vähemmistöryhmiin kuuluvia tyttöjä, kuten teiniäidit, kovat tytöt. Artikkelit tuo esiin sukupuolen suhteen muihin sosiaalisiin kategorioihin, jota tarkastellaan kyseisessä tutkimuksessa tarkasti. (Ojanen 2011, 18 – 19.)

Vuonna 1986 Tanskalainen Kirsten Drotner alkoi tutkia tyttöjen kulttuureja sekä pohdintaan mitä kykyjä tytöiltä vaaditaan yhteiskunnallisesti ja mitä yhteiskunnallisia valmiuksia he oppivat omista kulttuureistaan. Drotner kuvaili tyttöjen kulttuureja ”omahuonekulttuureiksi”, tarkoittaen tyttöjen kulttuurisiin tiloihin, samoihin aikoihin pohdittiin kiltin tytön kulttuurisesta konstruktioista. (Ojanen 2011, 16.)

6.2 Tyttötutkimus nykyisin

Karoliina Ojanen kirjassaan kertoo hyvin mitä tyttötutkimus tarkoittaa:

”Tyttötutkimus on monitieteinen tutkimussuuntaus, jossa keskitytään eri – ikäisten tyttöjen tutkimukseen hyödyntämällä feministisiä metodologioita eli naistutkimuksesta tuttuja teorioita ja metodisia pohdintoja. Tutkimussuuntaus yleistyi Suomessa 1980 – luvun loppua kohden, jolloin ensimmäiset tyttöihin keskittyvät opinnäytetyöt valmistuivat. Tyttötutkimus sijoittuu nuorisotutkimuksen, lapsuudentutkimuksen ja naistutkimuksen rajapinnoille.” (Ojanen 2011, 10.)

Tyttötutkimus pitää sisällään nuoruuden sekä lapsuuden tutkimusta, mutta erona on, että eri nuoruuden ja lapsuuteen liittyviä ilmiöitä teoretisoidaan, puolestaan tyttötutkimuksessa sukupuoli on keskeinen osa, joka ohjaa tutkimusta eteenpäin. (Ojanen 2011, 10.)

Tyttötutkimuksessa olevat kysymykset tuovat mieleen naistutkimuksen, ja tavan tarkastella kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä. Kiinnostuksen kohteena on sukupuoli, näin ollen tyttötutkimuksessa on kriittistä eli feminististä teoriaa hyödyntävää, poikien tutkimusta. Naistutkimuksen kautta on huomioitu, että tytöt ovat erilaisia keske-

nään ja heidän paikkansa määräytyy sukupuolen, mutta erilaisten kategorioiden avulla. (Ojanen 2011, 10 – 11.)

Tyttötutkimusta sanotaan naistutkimuksen pikkusiskoksi tai tyttäreksi. 2000 – luvulla tyttötutkimuksissa on esimerkiksi pohdittu tasa – arvoa, joka olisi toteutunut siten, että tytöt eivät feminismiä tarvitsisi. Tyttötutkimuksessa tärkeänä osana on sukupuoli sekä tyttötutkimus keskittyvät myös iän tutkimiseen. Iällä voidaan tarkastella tyttöjen sosiaalisia paikkoja tai oman elämänsä rakentumista iän kautta. Tutkimuksissa harvemmin määritellään tyttöikä, mutta muun muassa ikäkausitutkimuksella on tärkeä rooli tyttötutkimuksessa, unohtamatta nuorisotutkimusta sekä lapsuudentutkimusta. (Ojanen 2011, 11.)

Puhuttaessa kaksijakoisesta sukupuolijärjestyksestä tyttö ja nainen sekä poika ja mies tuovat käsityksiä tyypillisestä käytöksestä. Pitkään on painotettu, että erilaiset tavat maskuliinisuuteen ja feminiinisuuteen eivät ole sidottuja tietynlaiseen ruumiiseen → maskuliininen toiminnan tyyli ei edellytä pojan tai miehen ruumista, sekä feminiinisyys ei edellytä tyttöä tai naista. Tyttöillä on helpompia toimia maskuliinisten tapojen mukaan, mutta poikien naisellisuus on hankalampaa, koska heti voidaan lukea poika samaa sukupuolta pitäviin ihmisiin, kyseinen aihe koskee jossain määrin tyttöjä, mutta ei samalla tavalla kuin poikia. (Ojanen 2011, 12.)

Ojanen kirjoittaa kirjassaan selkeästi mitä tyttöydellä tarkoitetaan:

”Tyttöyden tekemiseen, esimerkiksi yhtenä ilmeisenä esimerkkinä tytön ruumiillisuuteen, liittyy materiaalisia rajoitteita, seurauksia ja mahdollisuuksia. Muun muassa koulun käytännöt, median ihanteet, vanhemmat, perhe, ystävät ja tytön oma materiaallinen itse muokkaavat tytön kokemusta ruumiillisuudestaan ja ovat tytöille materiaalista todellisuutta, jonka kanssa konkreettisella tasolla on toimittava.” (Ojanen 2011, 12 -13.)

Tyttötutkimus on nostanut järjestelmällisesti tyttönä olemisen ja tyttöyden keskipisteeseen, koska kyseiset alueet ovat olleet pimennossa tutkimukselta. Tyttötutkimus ei tutki ainoastaan kasvun ka kehityksen näkökulmasta, vaan tyttöjen kulttuurisista käytännöistä ja tyttöyteen liittyvistä merkityksistä ollaan sellaisenaan kiinnostuneita. Tyttötutkimus lisää laajempaa ymmärrystä yhteiskunnallisista kuin kulttuurisista ilmiöistä. (Ojanen 2011, 13.)

7. RYHMÄDYNAMIIKKA

Tutustuessamme uuteen henkilöön, he synnyttävät meissä reaktion, joka on positiivisen tai negatiivisen. Tutustuessa henkilöön, tuntuu, että keskustelu vieraan ihmisen kanssa sujuu ja halu tutustua toiseen kasvaa. Negatiivista puolta kuvataan siten, että joku henkilö kävelee ohi sinusta, vaikka hän menee tavallisesti, menee vain ohi sinusta. Olemme ihmisinä riippuvaisia toisistamme, koska heidän kanssaan pystymään hallitsemaan sosiaalisten suhteiden eroja. Puhuttaessa statuksesta eli asemasta, siihen vaikuttaa kolmas osapuoli eli yhteisö tai ryhmä. Kopakkala kertoo kirjassaan miten status saadaan: (Kopakkala 2011, 54 – 55.)

”Sulevin ja Koiton arvostus tiimissä ei määräydy keskinäisen kamppailun eikä edes taidon perusteella vaan tiimin muiden jäsenten arvostusten mukaan. Rooli yhteisössä määrää statuksen.” (Kopakkala 2011, 54 – 55.)

Erilaiset ryhmät kouluissa kuin vapaa – ajanviettopaikoilla rakentuu erilaisista ihmisistä. Uuden ihmisen tullessa ryhmään, hän haluaa tulla rauhassa, ei halua loukata ketään ryhmän ihmistä, eikä kukaan ala puhumaan hänestä pahaa. Erilaisten ryhmien muodostumiset vaativat aikaa ja mahdollisuuksia keskinäiseen vuorovaikutukseen. Ryhmissä tulevat roolit esille, jotka vaativat selkeyttä ja vuorovaikutusta roolien ympärille.

Meillä voi olla päivittäin erilaisia rooleja, kuten: äiti, joka huolehtii lapsistaan, kiireisenä liikeneisena, kuuntelee tuttavan murheita, pankkineuvojana, poliisina, kauppiana, kirjurina.(Kopakkala 2011, 56.)

Roolit ovat meille ihmisillä käyttäytymismalleja, jotka antavat ymmärtää toisiamme, miten käyttäydymme töissä ja vapaalla. Erilaisiin rooleihin liittyy ulkoisia merkkejä, kuten kehon liikehdintä, keskustelu toisten ihmisten kanssa aiheista ja se, miten jaat ajatuksia toisille. Roolit eivät toimi itsekseen, vaan he tarvitsevat vasta rooleja, joita tulevat ihmisistä kenen kanssa olet tekemisessä. Roolin omaksumisessa on omat vaiheensa. Ihmisten täytyy tunnistaa roolinsa opettelemaan olemaan, kunnes se muovautuu omanlaiseksi ja siinä on hyvä olla, roolit tulevat eniten näkyviin erilaisissa ryhmissä, joissa ihmisiä on paljon. (Kopakkala 2011, 56.)

Mitä tarkoitetaan ryhmälle ja mikä sen tarkoitus oikein on? Jokainen meistä tiedostaa ryhmän, kun on maksimissaan 4 henkilöä tai enemmän ja he keskustelevat aktiivisena toisille ryhmäläisille ja aika helposti luodaan erilaisia ryhmiä töissä, vapaa – ajalla kuin koulussakin. Muun muassa: työryhmä, psykologianryhmä, jumpparyhmä, mammaryhmä. Ihmiset ajautuvat ryhmiin siten, mikä heitä sillä hetkellä kiinnostaa/halua tehdä. Ryhmissä he jakavat kokemuksia aiheesta, heillä on tavoite ryhmässä, jonka vuoksi he käyvät siellä ja heillä on yhteiset säännöt, miten toimitaan ryhmässä, kuka on puheenjohtaja, sihteeri, asialistat muun muassa. (Salmivalli 1998, 11.)

Nuorten ja lasten kehitykselle potentiaalisia ryhmiä ovat vertaisryhmät. Vertaisryhmät toimivat siten, että ne ovat kartoitettu tarpeen mukaan, koska ikä ei voi olla vertaisryhmän kriteerinä. On hyvä olla eri – ikäisiä nuoria ympärillä, jotta saa monipuolisesti tukea siihen aiheeseen, minkälaisessa vertaisryhmässä nuori käy. Tärkeänä on muistaa, että rajaa ikää siten, että nuoret ovat samalla tasolla heidän vuorovaikutustaidoissaan. Ryhmä tarjoaa nuorelle ainutlaatuisen tilaisuuden harjoittaa sosiaalisia taitojaan, saa apua ja neuvoa omiin kysymyksiin, luo ystävyysuhteita. (Salmivalli 1998,12)

Lapsen tai nuoren osallistuessa vertaisryhmään hän oppii siellä itsestään uusia asioita, kokee onnistumisen tunteita sekä tuntee olevansa tervetullut ryhmään ja häntä kuunnellaan sekä hän voi auttaa toisia lapsia tai nuoria. Jos lasta torjutaan koko ajan ryhmässä ja ei kuunnella häntä, lapsi/nuori alkaa pitää itseään huonona ihmisenä. (Salmivalli 2005, 33.)

Salmivalli on listannut erilaisia statuksia, joihin itse törmäsin, kun tein toiminnallisia harjoituksia Oulun kouluissa. Kyseiset statukset ovat hyvinkin perinteisiä, joita juuri nuorten elämässä kohdataan, kouluissa kuin vapaa – ajalla.

Torjutuksi tulevat ovat aggressiivisempia, vetäytyviä ja kognitiivisesti taitamattomia verrattuna nuoriin jotka ovat keskimääräisessä asemassa. Torjutuksi tulleet eivät välttämättä ole sosiaalisten paikkojen ulkopuolella, vaan heillä voi olla vapaa – ajalla paljon ystäviä, ja jotkin heistä ovat päässeet kiinnittymään erilaisiin pienryhmätoimintoihin, kyseiset pienryhmätoiminnot voivat olla vertaisryhmiä, jossa on samassa tilanteessa olevia nuoria. Torjutut jakautuvat aggressiivisiin ja vetäytyviin. Lapsen ikä on

vaikuttava tekijä aggressiivisuuden, vetäytymisen ja toverisuosion välisiin suhteisiin. Nuori näyttää torjutuksi tulemisen aggressiivisuuden kautta, puolestaan syrjäänvetäytyvä nuori ei näytä mitenkään, vaan antaa olla. Nuoren tullessa 11 – 16- vuoden ikään yksi asia muuttuu, vetäytymisen ja torjutuksi tulemisen välille tulee vahvempi yhteys, aggressiivisuudella voidaan päästä valitettavasti kaverisuosioon, tämä näkyy ryhmissä, joissa arvostetaan aggressiivista käyttäytymistä. (Salmivalli 2005, 27 - 28.)

Nuoret, jotka ovat keskimääräisessä asemassa, heistä puhutaan, että ovat huomioon jätettyjä. Lasten ollessa 7 – 12 vuotiaita heillä on yleisesti ystävyysuhde. Kyseinen rooli ei ole riskiryhmä, että he jäisivät sosiaalisista tilanteista ulkopuolelle tulevaisuudessa. (Salmivalli 2005,28.)

Nuorissa näkyy myös rooli, jossa on sekoitettuna suosittujen ja torjuttujen nuorten käyttäytymistä. Heillä myös on käytös aggressiivista ja Salmivallin teoksessa ilmenee, että kyseisestä aiheesta on tehty tutkimusta:

"- itse asiassa he ovat eräiden tutkimusten mukaan jopa aggressiivisempia kuin torjutut lapset. He ovat myös prososiaalisempia → ystävällisiä, auttavaisempia kuin keskimääräisessä asemassa olevat lapset."(Salmivalli 2005, 28 – 29.)

Täytyy muistaa, että lapsen asemaan ei vaikuta se miten hän käyttäytyy, vaan ulkoinen olemus eli ulkonäkö, oletko atleettinen, onko nuoren kehityksessä jotain poikkeavaa yms. Nämäkin aiheet vaihtelevat siten, minkälaisessa ryhmässä nuori on sisällä ja mitkä kyseisessä ryhmässä ovat arvostettuja asioita. (Salmivalli 2005.)

Nuorten väliset suhteet kasvattavat lasta sekä ovat hyvä väylä opetella toimimaan erilaisissa suhteissa, koska nuorille ystävät ovat henkireikä. Usein ajatellaan, että eri ryhmissä on jonkinlaista ryhmäpainetta näkyvillä, mutta useissa kaveriporukoissa ei pakoteta tai painosteta tekemään tai ajattelemaan tietyllä tavalla, vaan he haluavat, että ryhmässä toimitaan ja ajatellaan monipuolisesti. Nuori kokee ystävien mielipiteet tärkeiksi, koska nuoret arvostavat toisiaan ja haluavat toimia samankaltaisesti kuin muutkin, ja tämän vuoksi nuori haluaa muovautua samanlaiseksi, kuin mitä muut ryhmäläiset jo ovat. (Salmivalli 2005,38.)

Yllä olevia tiedostin nuorissa, jotka osallistuivat projektini toimintapäiviin. Huomasin, kuinka tytöt olivat kietoutuneet kyseisten statuksien maailmoihin ja mielestäni juurikin

tällaiset erilaiset statukset näkyvät todella hyvin koulumaailmassa. Itsehän en nuoria nähnyt vapaa – ajalla, mutta kertomusten perusteella heillä oli koulussa ja vapaa – ajalla eri kaveriporukat, jotka sitten muotoutuivat harrastusten tai nuorisotalokävijöistä. Hauskinta oli huomata tytöissä, että heitä oli aina ryhmässä 4 tyttöä eli jokaisella tytöllä oli ryhmässä se oma ”tukipilari”. Tämä on mielestäni erikoinen asia, että aina tyttöjen kaveriporukassa on parillinen määrä, verrattuna poikiin, joilla ei ole tällaisia piileviä sääntöjä.

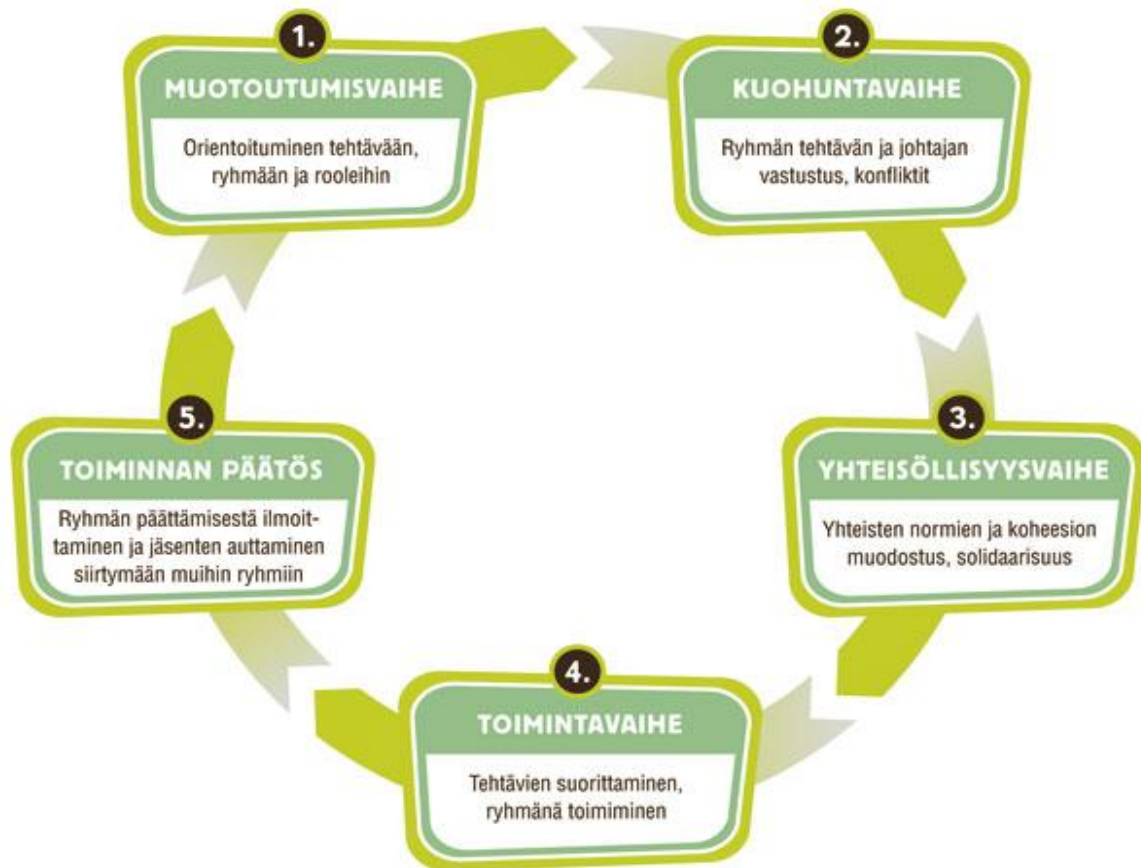
On olemassa myös toinen käänköpuoli nuorten elämässä eli koulukiusaaminen ja siihen puuttuminen. Nuoren jäädessä yksin koulussa kuin vapaa – ajalla, nuoren sosiaaliset taidot heikkenevät, itsestä tuntuu, ettei kukaan pidä minusta tällaisena, sulkeutuu muulta maailmalta, kotona nuori puolestaan osoittaa, että koulussa ja vapaalla kaikki sujuu hyvin. Kenen kanssa nuori voi keskustella asioista, mitkä hänellä mietityttää? Kouluilla valitettavasti opettajilla on aina kiire ja aikataulutettu aika, etteivät kerkeä keskustelemaan oppilaiden kanssa.

Opettajilla ei myöskään saata olla keinoja, miten keskustella nuoren kanssa asiasta, joka häntä painaa, joten on hyvä hänet ohjata henkilölle, jotka tekevät työtä nuorten kanssa. Oulussa kouluille on palkattu psykiatrisia sairaanhoitajia eli koulupsyykkareita. Koulupsyykkareille on jaettu kouluja, jossa he käyvät tiettyinä päivinä, pitävät elämänhallinnallisia tunteja oppilaille, sekä tekevät yksilötyötä nuorten kanssa.

Ihminen, jota nuori ei tunne voi olla helpompi alkaa keskustelemaan ongelmasta ja tietenkään ensin ei aleta keskustelemaan ongelmasta, vaan tutustutaan toisiin, luodaan luottamusta puolin ja toisin ja pikkuhiljaa voidaan alkaa keskustelemaan nuoren mieltä painamasta asiasta.

7.1 Ryhmän kehitysvaiheet

Ryhmätoiminta (Tuckman 1965.)

(Osaavaa kansalaistoimintaa, ok – opintokeskus, 2013.)

Muotoutumisvaihe on ensimmäinen kosketus muihin ryhmän jäseniin. Ensimmäinen tapaaminen on hyvin jännittynyt ja ihmiset tutustuvat toisiinsa paremmin sekä tunnus-televat minkälaisia ihmisiä ryhmään on tulossa. Muotoutumisvaihetta yleensä johtaa henkilö, joka on koonnut ihmiset yhteen, johtaja, opettaja, ohjaaja.

(Maasola, Toivakka 2011, 37.)

Kuohuntavaiheen tultaessa ryhmän jäsenet ovat tutustuneet toisiinsa ja ovat jo löytäneet henkilön, jonka kanssa kokee olevansa samalla aaltopituudella. Kuohuntavaiheessa ryhmästä on löytynyt oma johtaja, sekä säännöt ja tavat ovat muotoutuneet ryhmäläisille. Kuohuntavaiheeseen myös liittyy erilaisia konflikteja eri ihmisten välille.

(Maasola, Toivakka 2011, 37.)

Yhteisöllisyysvaihe on ryhmälle, seesteistä aikaa. Ryhmälle on löytynyt mallit, miten toimia erilaisissa tilanteissa, yhteisöllisyys kasvanut sekä ryhmään tullessa eri mielisyyksiä, nekin pyritään sopia sen mukaan, että jokainen on tyytyväinen päätökseen. Jäsenille on muotoutunut oma rooli ryhmässä. (Maasola, Toivakka 2011,37.)

Toimintavaihe on nimensä mukaan hyvin toimintaa täynnä. Ryhmäläiset pyrkivät tekemään ryhmän sisällä töitä, antaa palautetta puolin ja toisin sekä osoittaa omat mielipiteensä uskaliaasti julki, oli se positiivista tai negatiivista. Tavoitteena on päästä yhteiseen päämäärään, jonka ryhmäläiset ovat yhdessä päättäneet. (Maasola, Toivakka 2011, 37.)

Toiminnan päätöksessä on päästy päätavoitteisiin, ryhmäläisillä olotila helpottunut, mutta samalla haikea, koska henkilöt ovat tehneet töitä yhdessä sekä kiintyneet ryhmäläisiin. Siirtyminen muihin tehtäviin alkaa. (Maasola, Toivakka 2011, 37.)

Jokainen ryhmä on omanlaisensa ja kaikki ryhmät eivät etene juuri samankaltaisesti, vaan ryhmä voi edetä vain muutaman vaiheen kerrallaan sekä, joku vaihe voi ryhmässä kestää pidempään kuin toisessa. Eri ryhmissä eri vaiheet painottuvat enemmän kuin toiset. (Kopakkala 2011,59.)

7.3 Yhteisöllisyys

Yhteisöllä tarkoitetaan joukkoa, jossa henkilö hyväksytään sellaiseen joukkoon, kuin hän on. Yhteisössä on ihmisiä, joita yhdistää sama harrastus tai ajatusmaailma. Ryhmän ollessa muotoutumisvaiheessa, heitä pyritään ryhmäyttämään. Ryhmäyttämällä pyritään tutustuttaa ryhmäläiset keskenään, luoda turvallisuuden tunnetta ryhmän sisälle, sekä avoimuutta tuoda omia mielipiteitä julki.(Danska – Honkala & Poteri 2011,140.)

Turvallinen ryhmä on hyvä oppimisympäristö omien elämän taitojen opiskeluun, jossa tarvitaan muuttaa tunne-, asenne- ja arvotasoja. Ryhmäläiset koostuvat erilaisista ihmisistä, jolloin olisi hyvä tutustua ryhmäläisiin ilman ennakkoluuloja ja tutustua hyvin ryhmäläisiin ja samalla itsekkin voi huomata miten erilailla suhtautuu ja on muiden ihmisten kanssa verrattuna siihen, minkälainen itse on ryhmän ulkopuolella. Ryhmän

oltaessa turvaton ryhmäläinen pelkää jäävänsä yksin sekä kiusatuksi tulemisen pelko tulee. (Danska – Honkala & Poteri 2011, 141.)

8 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

8.1 Meitä on moneksi – yhteisöllisyyden vahvistaminen yläkouluissa

Meitä on moneksi – yhteisöllisyys sai ideansa keväällä 2012, kun olimme luokkakaverini kanssa suorittamassa sosiaalisen vahvistamisen käytäntöjä kehittävän projektiointoja Oulun Tyttöjen Talolla. Meidän oma ohjaajamme otti yhteyttä yksi yläkoulun opettaja, joka työskenteli Oulussa ja hän toivoi yhteistyötä koulun ja Tyttöjen Talon kanssa. Hänellä oli huolenaiheena tyttöjen välinen huonontunut ryhmähenki ja kiusaaminen. Keskustelimme oman ohjaajamme ja toisen ohjaajan kanssa kyseisestä aiheesta ja päädyimme yhteisesti siihen, että alamme tästä tekemään meidän projektiamme ja saimme myös jonkin verran ideoitua yhdessä.

Teimme luokkakaverini kanssa toimintamallin, jota Tyttöjen Talon henkilökunta voi käyttää niin Talolla, kuin erilaisissa toiminnallisissa tapahtumissa, joita voi olla Tyttöjen Talolla tai kouluilla, näitä talolla kutsutaan likkalähdöiksi.

Alun perin meidän omaohjaajaan otti yhteyttä kahdeksannen luokan luokanvalvoja ja oli ensi sijainen tarkoitus, että niin kahdeksas kuin seitsemännen luokan tytöt osallistuisivat toimintapäiviin, mutta Tyttöjen Talolla ei kuitenkaan ole niin suuria tiloja, emmekä voineet edes kahdestaan, niin suurta ryhmää ohjata, niin opettajat olivat päättäneet, että seitsemäs luokka osallistui toimintapäiviimme. Toisen ryhmän saimme oma ohjaajamme kautta ja he olivat 6 – luokkalaisista koostuvat tyttöryhmä.

Projektin tarkoituksena oli lujittaa tyttöjen välistä yhteisöllisyyttä, ennalta ehkäistä kiusaamista ja erilaisuuden hyväksymistä ja voimaannuttaa tyttöjä eli he hyväksyivät itsensä sellaisenaan kuin he ovat ja hyväksyivät myös toiset tytöt sellaisenaan kuin he ovat, sekä halusimme puuttua tyttöjen välisen ryhmähengen parantamiseen. Kun mietimme luokkakaverini kanssa eri teemoja, mitä halusimme tuoda esille toimintapäivissämme, täytyi meidän ottaa huomioon Talon omat teemat, koska toimintatapa tuli Tyttöjen Talon käyttöön ja halusimme, että oppaassamme näkyisi sukupuolisensitiivinen työote ja näin ollen meille muotoutui teemat toimintapäiville, jotka

olivat: vuorovaikutus, osallisuus, yhteisöllisyys, voimaantuminen sekä yhdenvertaisuus.

Suunnittelimme, niin, että meillä olisi 2 erilaista toimintapäivää, joissa käsiteltiin yllä olevia teemoja. Toimintamallin tarkoituksena meillä ei ollut, että toimintapäivien jälkeen tyttöjen väliset suhteet muuttuisivat heti, vaan että tytöillä lähtisi käyntiin omanlainen prosessointi omassa päässään siitä, minkälainen ryhmä jäsen olen luokassani, omien voimavarojen tunnistaminen sekä hyväksyä muut ja itsensä sellaisenaan kuin on.

Miten sitten kiusaamisen ennaltaehkäisy näkyi toimintapäivissämme? Se näkyi erilaisuuden hyväksymisen kautta. Kun teimme ryhmäharjoituksia, hajoitimme tyttöjen kaveriporukat, ja teimme uudet ryhmät, joissa tytöt tekivät ryhmäharjoituksia. Ensimmäinen reaktio, mikä tytöiltä tuli, niin oli hätä, koska he joutuivat työskentelemään tyttöjen kanssa, joiden kanssa ei niin hirveästi ole aikaa viettänyt ja erilaiset mielikuvat olivat toisista tytöistä. Kaiken kaikkiaan ryhmäharjoitukset onnistuivat positiivisesti ja tytöillä myös vaihtui käsitys oman luokan tytöistä ja samalla he saivat jutella toisten tyttöjen kanssa. Huomasin, kuinka selvästi näistäkin nuorista näkyi sellainen, että he halusivat olla juuri sellaisia, kuin omat kaverit ja eivät luottaneet siihen, että he olivat juuri hyviä ja sopivia juuri sellaisenaan, kuin he olivat.

Voimaantumista harjoiteltiin korttiharjoitusten kautta. Kortteina käytimme Mun Stoori – kortteja, joissa oli erilaisia adjektiiveja ja tytöt etsivät niistä omia vahvoja piirteitä ja jokainen sai kertoa omista korteistaan ja tällä tavoin tytöt oppivat uutta oman luokan tytöistä. Tämän harjoituksen teimme yläkoululaisten kanssa, koska ajattelimme, että 6 – luokkalaisille tämä harjoitus olisi vaikea, joten heidän kanssaan teimme positiivisuuden auringon eli tytöille jaettiin omat tyhjät paperit, joihin he piirsivät auringon ja laittoivat oman nimensä. Tämän jälkeen paperit lähtivät kiertämään ja jokainen tyttö sai kirjoittaa paperille sen ajatuksen, mitä hän ajatteli tytöistä.

Miksi meidän toimintapäivissämme oli vain pelkästään tyttöjä mukana? Syy on se, että Tyttöjen Talo tekee sukupuolisensitiivistä tyttötyötä eli Talolle ovat kaikki 12 – 28 vuotiaat tytöt ja nuoret naiset tervetulleita. Talolla tytöt huomioidaan yksilöinä ja he saavat olla sellaisia kuin jokainen heistä on ja samalla keskustella tämän päivän ai-

heista tai viettää aikaa toisten tyttöjen seurassa. Saimme käyttää Talon tiloja ensimmäisenä toimintapäivänä ja samalla myös tytöt tutustuivat Taloon ja esittelimme myös lyhyesti kenelle ja mitä erilaista toimintaa Talolla on tarjottavana.

Meillä oli projektissa 1 Oulun yläkoulun tyttöryhmä ja 1 alakoulun tyttöryhmä mukana, joille toteutimme toimintapäivät. Päätimme luokkakaverini kanssa käydä tutustumassa kyseisiin tyttöryhmiin ja yläkoulun ryhmässä oli kireä ilmapiiri tyttöjen kesken, mutta alakoulun ryhmässä kyseisiä ongelmia ei ollut havaittu. Tämä kyseinen alakoulun ryhmä valikoitui satunnaisesti mukaan eli emme olleet ottaneet yhteyttä muihin kouluihin, mutta meidän oma ohjaajamme vinkkasi, että kyseistä koulusta varmasti löytyisi ”testiryhmä”, joille kokeilla meidän toimintamallin toimivuutta. Lähdimme käymään kyseisillä kouluilla kertomassa itsestämme ja siitä mihin he ovat alkamassa ja samalla teimme ennakkokyselyn tytöille, jossa oli kysymyksiä liittyen luokan ilmapiiriin, vuorovaikutukseen jne. Tytöt vastasivat nimettömänä ja mielestäni saimme kyseleistä paljon apua siihen, millaiset toimintapäivät teimme tyttöryhmille.

Kouluvierailujen jälkeen alkoi suunnitteluvaihe ja ensimmäisenä mietimme teemoja, mitä ne olisivat ja teemamme olivat yhteisöllisyys, erilaisuuden kunnioittaminen, itsetuntemus ja voimaantuminen. Nämä teemat tulivat tyttöjen kyselyistä eli yläkoululla oli nähtävillä eripurat ja ”klikit”, kun taas alakoulun ryhmässä tytöt kokivat yhteenkuuluvuuden tunnetta ja olivat ystäviä keskenään.

8.2 Tavoite ja tarkoitus

Projektin tavoitteena oli lujittaa tyttöjen välistä yhteisöllisyyttä, ennalta ehkäistä kiusaamista, erilaisuuden kunnioittamista ja sosiaalisten suhteiden harjoittamista. Harjoitukset valikoituivat näiden teemojen tiimoilta. Projektin tavoitteena oli erityisesti se, että tytöissä olisi käynnistynyt toimintapäivien jälkeen oma henkilökohtainen pohdinta ja prosessi, jolloin he refleктоisivat omaa käytöstään ja vastuutaan omassa luokassa. Tämän kautta syntyivät harjoitukset toimintapäiville. Tavoitteisiin pyrittiin pääsemään erilaisten harjoitusten ja keskustelujen avulla. Ensimmäisen toimintapäivän tavoitteena oli ryhmäytyminen, että tytöt tutustuisivat oman luokan tyttöihin paremmin ja tätä kautta tytöt hyväksyisivät muut tytöt sellaisenaan kuin he ovat ja samalla lujittaa tyttö-

jen keskinäisiä suhteita, myös siitä oli hyötyä, kun olimme vieraassa paikassa, niin kynnys lähteä juttelemaan toiste tyttöjen kanssa pieneni. Toisen toimintapäivän tavoitteena oli, että tytöt tunnistaisivat ja arvostaisivat niitä vahvuuksia mitä heillä on ja samalla tiedostaisivat sen, että joidenkin huonot ominaisuudet voi olla jollekin positiivinen ominaisuus.

Tiloja, joita käytimme toimintapäivien aikaan, olivat Oulun Tyttöjen Talo, ja koulut, jotka olivat mukana projektissa. Tyttöjen Talon tiloja saimme käyttöön, koska he olivat mukana projektissa ja samalla tytöt pääsivät tutustumaan taloon ja heille kerrottiin toiminnasta ja palveluista, jotka oli suunnattu pelkästään tytöille. Koulujen puolelta opettajat varasivat tilat ja ne olivat yleisesti luokkatiloja.

8.3 Projekti, syksy 2012

Oulun Tyttöjen Talo sai Oulun kaupungilta, Nero – ennaltaehkäisevän työn rahaa Meitä on moneksi – yhteisöllisyyden vahvistaminen yläkouluissa toimintaan. Projektiin, joka tehtiin yhteistyössä Oulun koulujen kanssa. Meitä on moneksi – projektin tavoitteina oli yhteisöllisyyden lisääminen tyttöjen kesken, sosiaalisten suhteiden harjoittamista sekä erilaisuuden kunnioittamista.

Meitä on moneksi projekti, alkoi syyskuussa 2012. Ensimmäisenä otin yhteyttä Oulun yläkoulujen opinto – ohjaajiin ja 10 – luokan opinto – ohjaajiin. Halukkaita projektiin olisi tullut 6:lta eri koululta, mutta valitettavasti pystyimme ottamaan 4 koulua, koska rahoitusta emme saaneet niin paljoa, kun ohjaajat olivat hakeneet. Koulut valikoituivat siinä järjestyksessä, ketkä kerkesivät ensimmäisenä ilmoittaa oman koulunsa mukaan.

Projektiohjaaja kävi vierailmassa jokaisella koululla ja tapasi opinto - ohjaajan, kuin kyseisen luokan luokanvalvojan, jonka luokan tytöt olivat lähtemässä mukaan projektiin. Projektiohjaaja kertoi opetushenkilökunnalle projektin idean ja kuinka toimintapäivät toteutetaan. Samassa tapaamisessa projektiohjaaja ja opetushenkilökunta puhuivat luokan tyttöjen ongelmakohdista, jolloin projektiohjaajalla oli helpompi suunnitella toimintapäiviä. Projektiohjaaja oli tiiviisti yhteydessä kouluihin ja aikataulut löytyikin nopeasti jokaiselle tyttöryhmälle.

8.4 Toimintapäivät

Ensimmäisen toimintapäivän harjoitusten tavoitteena oli, että tytöt saivat harjoittaa vuorovaikutustaitoja muidenkin kuin parhaan ystävänsä kanssa ja samalla harjoitettiin tuomaan omia mielipiteitä esille ja kuuntelemaan mitä muut ovat mieltä kyseisestä asiasta ja samalla keskustella eri asioista mistä jokainen tykkää.

Ensimmäinen toimintapäivä toteutettiin Oulun Tyttöjen Talolla, jossa tytöt pääsivät tutustumaan itse Taloon ja myös heille kerrottiin mitä toimintoja Talolla on tarjolla. Pyrimme myös tähän sille, että tytöillä tulisi uskallusta keskustella enemmän muiden tyttöjen kanssa, ja mielestäni se täällä Talolla toimi hyvin. Ensimmäinen toimintapäivä aloitettiin tutustumalla Tyttöjen Taloon ja kertomalla kenelle talo on tarkoitettu ja mitä toimintoja meillä on tarjolla.

Tämän jälkeen pidimme orientaatio leikin eli tällaisen tunnelman nostatus leikin nimeltään Formula eli olimme kaikki piirissä ja meidät jaettiin joukkueisiin niin, että joka toinen kuului samaan ryhmään ja 2 huivia kiersi vastakkaiseen suuntaan ja joukkueiden täytyi saavuttaa toista joukkuetta kiinni. Varsinaisena harjoituksena meillä oli Yhteisen hiileen – harjoitus. Ohjaaja pyysi tytöt menemään niihin ryhmiin, joissa he viettivät aikaa koululla, jonka jälkeen ohjaaja ”hajotti” kaveriryhmät ja teki uudet ryhmät. Ryhmissä oli tyttöjä, joiden kanssa ei vietetty aikaa koululla. Ohjaajalla oli erilaisia asioita kirjoitettuna ja kun hän kertoi jonkin asian, niin tyttöjen täytyi keskustella tässä uudessa ryhmässä tässä asiasta ja päästä yhteisymmärrykseen ja kirjoittaa paperille ne asiat mihin päätyivät. Esimerkiksi ryhmien täytyi miettiä, 3 kivaa asiaa omasta luokasta.

Toinen toimintapäivä toteutettiin tyttöjen koululla eli tutussa ympäristössä. Toista toimintapäivää aloitettiin orientaatiolla ja ohjaajalla oli tarina, jota hän kertoi tytöille ja tarinaan oli kätkeyty erilaisia tervehtimistöjä ja näin ollen tytöt saivat tervehtiä toisiaan erilaisin tavoin. Pääharjoituksena toimintapäivässä oli Ominaisuuksien markkinat. Tämän harjoituksen tytöt tekivät yksin. Tytöille jaettiin 6 tyhjää kartonginpalaa ja tyttöjen täytyi miettiä mitkä ovat 3 omaa vahvuuttaan ja 3 mitkä eivät ole hänessä

niitä vahvoja puolia. Sitä painotettiin tytöille, että kartongeissa ei tarvitse näkyä mitään merkintöjä siitä, mitkä ovat vahvuuksia ja mitkä eivät ole.

Tässä harjoituksessa ohjaaja osallistui harjoitukseen, koska ohjaaja havainnoi ”negatiivisia” asioita positiiviseksi, koska tytöt eivät välttämättä itse tiedosta, että negatiiviset voivat olla myös positiivisia asioita.

Joidenkin tyttöryhmien kanssa ehdimme tehdä Ilon helminauha – käsikorun. Ohjaaja jakoi tytöt pieniin ryhmiin ja tytöt miettivät ryhmissä mistä heidän luokkansa saavat energiaa ja voimavaraa. Tytöt tekivät itselleen käsikorut kyseisistä väreistä ja koru oli muistuttamassa myös meidän yhteisistä toimintapäivistämme.

Toisen toimintapäivän tavoitteena oli, että tytöt tunnistaisivat itsessään omia vahvuuksiaan ja tiedostaisivat myös sen, että jonkun heikkoudet voivat olla toisen vahvuudet.

Ominaisuuksien markkinat – harjoitus oli hyvä vaihtoehto, koska harjoituksen avulla juurikin päästiin omien ja toisten vahvuuksien tunnistamiseen ja myös sitä harjoittamaan, että joidenkin negatiiviset asiat, voivat olla toisten positiivisia asioita.

Meillä oli erikokoisia luokkia mukana, joten kaikkien kanssa emme valitettavasti voineet Ominaisuuksien markkinat toimintaa toteuttaa, koska ryhmät olivat suuria ja aika olisi loppunut meiltä kesken. Heidän kanssaan teimme samantyyppisen harjoituksen, mutta käytimme Mun Stoori – kortteja apuna. Tyttöjen täytyi ensin valita oma vahvuutensa ja kertoa siitä ja tämän jälkeen hakea sellainen vahvuus mitä haluaisi itsessään enemmän vahvistaa. Tässäkin harjoituksessa jokainen sai kertoa omista valitsemistaan korteista.

Toimintapäivien aikataulutuksessa pyrimme siihen, ettei korkeintaan 2viikkoa kauempaa väliä tule toimintapäivien välille. Osa teki intensiiviseen tahtiin, eli samalla viikolla kummatkin ja osalla tuli 1 – 3viikkoa väliä ja tämä johtui ihan aikataulutusta asioista, mutta tällaisille asioille emme voineet valitettavasti mitään.

Koulut, jotka osallistuivat, toimintapäiviimme olivat:

Terva – Toppila: ryhmä1 (11 tyttöä + 1ohjaaja toimintapäivä nro 1. 12 tyttöä + 1ohjaaja toimintapäivä nro2.), ryhmä2 (9 tyttöä) +1 ohjaaja, toimintapäivä 1 & 2.

Pohjankartano: (5 tyttöä toimintapäivä nro1. 7 tyttöä toimintapäivä nro2.) + 1 ohjaaja/toimintapäivä

Karjasillan koulu: (13 tyttöä) + 1ohjaaja toimintapäivä 1 & 2

Pöllökangas: 17 (tyttöä) + 4ohjaajaa toimintapäivä 1 & 2

1. Toimintapäivään osallistui yhteensä: 55 tyttöä ja 8 opetushenkilökunnan työntekijöitä.
2. Toimintapäivään osallistui yhteensä: 58 tyttöä ja 8 opetushenkilökunnan työntekijöitä.

Tytöt tulivat 7 – ja 8 luokilta sekä 10 – luokalta.

9 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

9.1 Tarkoitus

Tutkimuksena tarkoituksena oli, tutkia kuinka tärkeänä tytöt pitivät toimintapäiviä ja sekä mitä tytöillä tuli ajatuksia toimintapäivistä. Tarkoituksena oli myös tutkia erilaisia toiminnallisia harjoituksia eli toimiko ryhmätyöskentely paremmin kuin yksilötyöskentely, sekä miten työskentely onnistui muiden tyttöjen kanssa.

Kuitenkin toimintapäivien ajatus tuli koulumaailmasta ja opettajien tarkoitus oli saada neuvoja ja vinkkejä siihen, miten ryhmäytymistä voisi tehdä itse tai keneen ottaa yhteyttä, jos omat menetelmät on käytetty ja apua on saatava. On kuitenkin totta, että vieraan ihmisen tullessa tilaan, nuoret eivät uskalla alkaa käyttäytymään samanlaisesti kuin opettajalle, jonka kanssaan he ovat viettäneet aikaa enemmän. Tämä edesauttaa aloittaa työskentely puhtaalta pöydältä.

9.2 Palautelomake

Kevään 2012 käytimme luokkakaverini kanssa erilaista palautelomaketta, kuin syksyllä 2012. Kevään palautelomakkeessa löytyy avoimia kysymyksiä, joissa kysyimme harjoituksista, toimintapäivien kokonaisuudesta, oppiko tyttö itsestään uutta, oliko

päivistä hyötyä. Sekä kaksi monivalintakysymystä, jossa tyttö sai laittaa rastin ruutuun kyllä tai ei – kenttään.

Opettajien palautelomakkeessa oli pelkästään avoimia kysymyksiä, joissa painotettiin toimintapäivien sisältöihin, opiskelijoiden ohjaamiseen, oliko toimintapäivät sellaisia, kuin opettajat olivat tilanneet, halu tehdä yhteistyötä jatkossakin.

Syksyllä 2012 palautteet otin tytöiltä viimeisen toimintapäivän jälkeen. Syy tähän oli se, että tytöillä oli vielä muistissa kaikki tapahtumat, mitä olimme tehneet ensimmäisellä ja toisella toimintapäivillä. Mielestäni tytöt antoivat hyvää ja rakentavaa palautetta toimintapäivistä. Palaute oli kirjallinen, jossa oli 6 erilaista kysymystä toimintapäivistä, omaan itseensä, johon tytöt kirjoittivat palautetta. 2 kysymystä oli sellaisia, joissa tyttöjen täytyi ympyröidä se vaihtoehto, mikä itsestä tuntui oikealta ja viimeisenä oli vapaa sana, johon tytöt saivat kirjoittaa, jos halusivat. Kävimme aluksi kysymykset läpi ja painotin sitä, että he kirjoittaisivat enemmän kuin 2 sanaa, koska he tiesivät, että palautteita käyttäisin loppuraporttissani, kuin opinnäytetyössäni.

Opettajille tein puolestani sähköisen palautteen, jonka tein Näky2 hankkeen suuntima työkalulla.

Näky2 hanke tarkoituksena on luoda Setlementtiliitolle ja sen jäsenyhdistyksille vaikiintunut ja kehittynyt sosiaalisen arvioinnin toimintamalli sekä muita sähköisiä palveluita, mm. Suuntima työkalu. (Näky2 –hanke, 2013.)

Suuntima työkalulla pystyi suunnittelemaan omanlaisensa palautelomakkeen ja palautelomakkeessa käytin monivalintakysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä. Opettajat eivät heti tehneet palautelomaketta samana päivänä, vaan lähetin linkin pari viikkoa tapahtuman jälkeen. Syynä tähän oli se, että halusin, että opettajat seurasivat tyttöjä ja opettajat saivat arvioida, miten toimintapäivät vaikuttivat tyttöihin.

9.3 Kohderyhmä

Kohderyhmäni tulleet tytöt olivat yläkouluikäisiä sekä yksi ryhmä oli 10-luokalla olevia tyttöjä. Koulut olivat Oulun seudun peruskouluja ja valitut pääsivät mukaan projektiin

sitä mukaa kuin he ilmoittivat, minulle, että haluavat tällaisen päivän kohdentuvan tietyille tyttöryhmälle.

Tärkein sanomani oli koulun henkilökunnalle se, että toimintapäiviin voivat osallistua tyttöryhmät, koska sukupuolisensitiivinen työote näkyi toimintapäivissä ja samalla tyttöjen keskinäisiä välejä pystyi enemmän ottamaan huomioon, kun paikalla oli vain tyttöjä.

10 AINEISTON KÄSITTELY JA ANALYSOINTI

Tutkiessani työiltä ja opetushenkilökunnan saatuja palautteita, tutkimukseni on empiiristä eli havainnoivaa tutkimusta (kvalitatiivinen tutkimus). Empiiristä tutkimusta voidaan kokeilla, toteutuuko olettamus käytännössä, joka minun tutkimuksessani on tyttöjen välisen ilmapiirin parantaminen, jota kokeilimme erilaisilla toiminnallisilla harjoituksilla. Palautteisiin tehtävät kysymykset palvelivat, juurikin sitä, että haluan itse nähdä onko tällaisista ryhmäytämispäivistä apua tytöille aikaisessa vaiheessa, jotta voidaan pahemmat konfliktit välttää. (Heikkilä 2008,13.)

Tärkeää on muistaa, jotta tutkimus onnistuu, on löydettävä oikea tutkimusmenetelmä sekä kohderyhmä. Tutkimusmenetelmä koostuu ongelmasta, jota tutkitaan, sekä tavoitetta, mihin tutkimuksella halutaan päästä. (Heikkilä 2008.)

Kerätessä aineistoa kvalitatiiviseen tutkimukseen se voi olla ilmaisultaan tekstiä. Aineisto voi koostua erilaisista tekijöistä, kuten aineistoa on tullut tukijalta itseltään, kerännyt haastatteluja aiheesta, havainnoinnit, omaelämäkerrat jne. Tehtäessä tutkimussuunnitelma laadullisesta tutkimuksesta, tutkimushanke elää hankkeen aikana. (Eskola, Suoranta 2000, 15.)

Osalistaminen on keskeistä kvalitatiiviselle tutkimukselle. Tämä ei tarkoita sitä, että kaikkien täytyisi tehdä kvalitatiivista tutkimusta osallistavalla tavalla, vaan se on jokaisen tutkijan oma mieltymys. Laadullinen tutkimus voi olla monimuotoisia tutkimustapoja käytännöstä kirjallisuuteen. (Eskola, Suoranta 2000, 16.)

Kentällä tapahtuva työ on erinomainen tapa päästä tutustumaan ihmisiin, keitä tutkimuksessa tutkit. Tutkija säilyttäessä ilmiön sellaisenaan kuin on, eikä anna ennako odotusten tai muiden tutkimuksen vaikeuttaa katsomatta tutkimustilannetta omin silmin. Silloin puhutaan naturalistisesta otteesta, esimerkkinä nuorten oppimista voidaan tutkia erilaisissa ympäristöissä, miten se koetaan hyväksi menetelmäksi, ennen kuin sellainen, että nuoret laitettaisiin yksin pieneen huoneeseen opiskelemaan ja katsomaan, mitä hän siitä hyötyy. Tutkimus voi myös sisällyttää erilaisia elämäntapamuutoksia esim. miten maalla käyvien nuorten hyvinvointi ja kaupungissa asuvien hyvinvointi eroaa toisistaan, jossa tutkija pääsee tutustumaan nuoren elämään ja hänen eri ympäristöihin, missä hän viettää aikaa. (Eskola, Suoranta 2000, 16 – 17.)

Tutkijan haastavin asia kenttätöissä on tapahtumat, joita hän näkee eli puuttuako vai ei? Tätä kutsutaan eettiseksi ratkaisuksi. Tutkija ja tutkittava eivät saa olla toisilleen entuudestaan tuttuja henkilöitä, koska tämä vaikuttaa siihen, että tutkittava henkilö antaa tietojansa vapaasti tutkijalle, joka voi käyttää aineistoa hyväkseen, sekä henkilö voi käyttää aikaa itselleen hyödyksi eli jos hän on tutkijan asiakas ja käy hänen luonaan säännöllisesti juttelemassa, hän saattaa käyttää ajan omiin ongelmiinsa, jolloin tutkijalla ei jää mitään käteen haastattelusta. (Eskola, Suoranta 2000, 17 & 55.)

Tutkimusta tehdessä on tärkeää noudattaa ihmisarvon kunnioittamista. Ei loukkaa tai herjaa tutkimukseen osallistuneita millään tavoin, eikä tuo julki tutkimuksiin osallistuvien henkilötietoja sekä tutkijan täytyy kertoa, miten ja mihin tarkoitukseen saamia tietoja aikoo käyttää ja painottaa, että kenenkään henkilötietoja ei saada julki. (Eskola, Suoranta 2000, 56.)

Laadullisessa tutkimuksessa puhutaan hypoteesittomuudesta. Hypoteesittomuudella tarkoitetaan, että tutkijalla ei ole selkeitä ennako – oletuksia tutkimuskohteesta tai siitä mihin tutkimuksen tulokset johtavat. Kaikille meistä on erilaisia odotuksia ja oletuksia edellisille kokemuksille tutkimuksen aiheesta. Niistäkään ei tule asettaa, joiden kautta alettaisiin rajata tutkimuksen toimenpiteitä. Laadullisen tutkimuksen punainen lanka on sellainen, että ennako – oletuksia ei ole, tutkijan tehdessä laadullista analyysiä opintopolun ohella hän oppii paljon tutkimuksen aikana sekä voi saada positiivista palautetta tutkimuksesta, joka on positiivinen asia. Oppiessaan uutta tutkimuksen kautta, tutkija tiedostaa, omat päänsisäinen ennako – oletamus ja

ne otetaan huomioon tutkimuksena esioletuksena. Tutkija saa kehittää itsellään erilaisia arvauksia tai oletuksia, mitä uusia asioita analyysi tuo tullessaan. (Eskola, Suoranta 2000, 19 – 20.)

Kaplan (1964) toteaa, että aineistojen tehtävänä ei ole hypoteesien todistaminen vaan keksiminen. Eri aineistolla löydetään uusia näkökulmia omaan tutkimukseen eikä haluta todistaa sitä mitä itse ennen on epäillyt. (Eskola, Suoranta 2000, 20.)

Päättötyöni historia alkaa projektiopinnoistani, jolloin suunnittelimme luokkakaverini kanssa toimintamallia, millä saisimme tyttöjen välistä vuorovaikutusta paremmaksi. Siihen aikaan meillä ei ollut mitään valmista materiaalia, vaan omia kokemuksia, joiden pohjalta aloimme suunnitella toimintamallien sisältöä ja jonkin verran kirjallista materiaalia, mutta niistäkään ei voinut suoraan sanoa, toimivatko harjoitteet yläkouluikäisille.

Projektiopintojemme aikaan meilläkään ei ollut ennako – oletuksia, miten harjoitukset menivät sekä nuorten tehdessä harjoituksia ulkoinen ilmaisu ja sen tarkkailu oli meille tärkeää, koska nuoret enemmän näyttävät eleillä ja ilmeillä tunteuksiaan kuin sanallisesti.

Palautteiden ja keskusteluiden myötä päivät olivat onnistuneita ja opettajat olivat havainnoineet ongelmakohtat nuorista, joihin he pystyivät puuttumaan sekä heillä oli selkeä jatkosuunnitelma, miten lähteä ongelmaa kohtaamaan.

Tehdessäni projektiohjaajan töitä omassa projektissani, lähdin puhtaalta pöydältä uusien tyttöjen kanssa tekemään harjoituksia, mutta vaihdoin hieman sisältöä, koska tytöt vaikuttivat siltä, että heille voisi enemmän olla haastavampia tehtäviä, sekä iältään tytöt olivat yläkouluikäisiä/peruskoulusta päässeitä tyttöjä.

Ensimmäinen askel aineistoon kulkee tematisoinnin kautta. Tutkija analysoi, mikä tiedonhankintamenetelmä on hänen tutkimukseen juuri sopiva. Aineistosta voidaan nostaa teemoja, jotka aukaisevat teemoja tutkimusongelmassa, täten on helpompi vertailla tiettyjen teemojen esiintymistä ja ilmenemistä aineistossa. Aineistosta noudetaan keskeiset aiheet ja tätä kautta esittää erilaisia kysymyksenasetteluja, tekstistä on löydettävä ja eroteltava tutkimusongelman olennaiset aiheet. Kvalitatiivisen ana-

lysoinnin tematisointia kutsutaan sitaattikokoelmaksi. (Eskola, Suoranta 2000,174 – 175.)

Teemoittelun ohella aineistoa voidaan jakaa eri ryhmiin, jolloin aineistosta kerätään samankaltaisuuksia. Aineisto esitellään eri asioihin yhdistettynä sekä mallintamisena. Tyypittelyn tarkoituksena on ryhmitellä aineistoa erilaisiksi tyypeiksi sekä selventää tutkimuksessa tulevia samankaltaisuuksia. (Eskola, Suoranta 2000, 181.)

10.1 Tutkimuksen tulokset

Palautteet otin tytöiltä viimeisen toimintapäivän jälkeen. Syy tähän oli se, että tytöillä oli vielä muistissa kaikki tapahtumat, mitä olimme tehneet ensimmäisellä ja toisella toimintapäivillä. Mielestäni tytöt antoivat hyvää ja rakentavaa palautetta toimintapäivistä. Palaute oli kirjallinen, jossa oli 6 erilaista kysymystä toimintapäivistä, omaan itseensä, johon tytöt kirjoittivat palautetta. 2 kysymystä oli sellaisia, joissa tyttöjen täytyi ympyröidä se vaihtoehto, mikä itsestä tuntui oikealta ja viimeisenä oli vapaa sana, johon tytöt saivat kirjoittaa, jos halusivat. Kävimme aluksi kysymykset läpi ja painotin sitä, että he kirjoittaisivat enemmän kuin 2 sanaa, koska he tiesivät, että palautteita käyttäisin loppuraportissani, kuin opinnäytetyössäni.

Palautteeni saatua kävin jokaisen tytön palautteet yksityiskohtaisesti läpi ja kirjasin ylös niitä asioita, joita eniten tuli esille palautteista. Tein palautteista yhteenvedon, josta pystyy hyvin havainnoimaan, että toimintapäivät olivat hyödyllisiä tytöille ja he oppivat itsestään kuin toisistaan uusia asioita ja samalla tutustuivat oman luokan tyttöihin paremmin.

Yleinen palaute tytöiltä oli positiivista. Ohjaajat olivat olleet mukavia toimintapäivissä ja halusivat, että tulevaisuudessa olisi myös vastaavanlaisia toimintapäiviä. Sai viettää aikaa tyttöjen kesken johon oli sekoitettu muiden luokan tyttöjä. Tyttöjen Talo oli hieno paikka ja halu tutustua Talon toimintoihin heräsivät.

Palaute harjoituksista jakoi osallistujien mielipiteitä. Harjoitusten avulla tutustui uuteen luokkalaiseen, jonka kanssa ei ollut ennen jutellut. Oppivat uusia asioita luokka-

laisista. Toisen toimintapäivän harjoitukset olivat haastavampia, mutta se ei haitannut, koska sai pohtia enemmän millainen ihminen olen. Harjoitukset auttoivat monia ihmisiä ja korttien avulla helpompi kertoa, mikä mieltä painaa. Ennen kaikkea alla olevan 8 – luokkalaisen tytön palaute kertoo, että toimintapäivistä on ollut hyötyä: ”Opin tuntemaan itseni paremmin ja ymmärsin kuinka onnellinen oikeasti olen ja huomasin, etten ole yksin yksinäisyyteni kanssa, vaikken ole oikeasti yksinäinen.”

Oma kokemukseni on, että juuri kyseinen teksti sai itseni hyvälle tuulelle. Vaikka itse toimintapäivissä oli sellainen tunnelma, että tytöt halusivat jutella ja tehdä ihan muuta, mutta kun heidät sai motivoitumaan mukaan, niin mielellään he sitten harjoituksia tekevät. En tiedä mikä siinä on, mutta itselläni jäi sellainen tunne, että kun itse olin tuntematon ihminen heille, niin he selvästi kuuntelivat tarkemmin ja noudattivat sääntöjä mitä heille sanoin, ennen harjoitusten alkua. Halusin pitää harjoitusten aikana rauhallisen ja hiljaisen tunnelman, ja siinä kyllä onnistuin. Toki välillä oli niitä hetkiä, jolloin korotin hieman ääntäni, mutta tytöt kyllä tottelivat heti.

Kevään 2012 palaute otettiin kirjallisena tytöiltä kuin opettajiltakin toisen toimintapäivän päätyttyä. Kevään palautteissa myös teimme kahdet erilaiset palautteet. Tytöille teimme oman palautteen, joissa he saivat kertoa toimintapäivien harjoituksista, että olivatko toimivia, haluaisivatko olla samanlaisia toimintapäiviä lisää. Kyselylomakkeessa oli erilaisia kysymyksiä, joihin tytöt saivat vastata oman mielensä mukaan ja 2 rastikysymystä eli heidän täytyi valita niistä sopivin vaihtoehto. Painotimme tytöille sitä, että vastaisivat enemmän kuin 2 sanaa, koska kerroimme, että käytämme palautteita projektiraporttiin.

Tytöiltä saatu palaute oli positiivista ja he olivat tyytyväisiä olleet päiviin ja olivat pitäneet siitä, kun he pääsivät tutustumaan Tyttöjen Talolle. Erityisesti Positiivisuuden aurinko ja Ilon helminauha olivat tyttöjen mielestä mukavia, koska he saivat tuotoksensa viedä kotiin. Keväällä 2012 kävimme luokkakaverini kanssa esittäytymässä luokan tytöille ja kertomassa, mihin he ovat lähdössä mukaan ja tämä kyseinen tapaaminen oli vain info. Tähän tilaisuuteen tytöt olisivat halunneet jotain toiminnallista harjoitusta.

Syksyllä 2012 opettajille lähetimme sähköisen palautteen, jonka he tekivät kaksi viikkoa sen jälkeen, kun toimintapäivät olivat takanapäin. Halusimme ottaa opettajilta myöhemmin palautetta, jotta opettajat olisivat kerenneet keskustella, olivatko toimintapäivät toimivia ja oliko noussut jotain erityisiä asioita esille toimintapäivien jälkeen.

Opettajien palautteista ilmeni, että toimintapäivät olivat hyödyllisiä ja tytöt saivat olla keskenään. Muutamasta oppilaasta oli herännyt huoli ja opettajat olivat keskustelleet kyseisistä asioista kahden kesken. Toimintapäivät myös edistivät tyttöjen välistä vuorovaikutusta.

Rakentavasta palautteesta ilmeni se, että opettajat olisivat halunneet erilaisia toiminnallisia harjoituksia päiviin. Toimintapäivien jälkeen ei ollut opettajilla ollut tilaisuutta keskustella tyttöjen kanssa asioista mitä kävimme läpi, koska kouluaineet vievät opettajilta paljon aikaa.

Kysyimme myös, että miten Oulun Tyttöjen Talon ja koulujen välistä yhteistyötä voisi kehittää, niin opettajilta oli tullut juuri ideoita erilaisten toimintatuokioiden järjestämiseen, jossa olisi mukana niin opettajia kuin Tyttöjen Talon henkilökuntaa. Vastaavanlaisia tapahtumia opettajat toivoivat lisää.

Itse olen tyytyväinen toimintapäiviin ja saimme kaikki tehtyä aikataulussa. Toivon mukaan tulevaisuudessakin koulut ja Tyttöjen Talo jatkavat yhteistyötä tällä tai jollakin muulla tavoin. Itse sain harjoittaa paljon ohjaamista erilaisten tyttöjen keskuudessa, vuorovaikutustaitoni kehittyivät ja myös ajanhallinta oli se, mitä sai myös harjoittaa. Tulevaisuutta, kun miettii, niin täytyy pitää kiinni erilaisista kriteereistä, joita aluksi laadittiin eli tällä tarkoitan ryhmäkokoja, koska muutama kouluryhmä oli aivan liian suuri ohjattavaksi.

Keväällä 2012 opettajat täyttivät palautelomakkeet toimintapäivien jälkeen. Kysymykset painottuivat toimintapäivien runkoon, suunnitteluun, ohjeistukseen ja toteuttamiseen. Opettajilta kysyimme palautetta toimintapäivien rungoista eli olivatko päivät monipuolisia, ohjauksesta, ohjeistuksesta ja kehittämisideoita.

Opettajat antoivat meille suullista kuin kirjallista palautetta päivistä. Heidän mielestään päivät olivat rakennettu monipuolisesti. Olimme ohjeistaneet tyttöjä hyvin aina ennen harjoitusten alkua, mikä on todella tärkeää, jotta tytöt uskaltavat alkaa tehdä harjoitusta ja ymmärtävät harjoituksen idean. Opettajat toivoivatkin tällaisia toimintapäiviä lisää ja jonkinlaista yhteistyötä Tyttöjen Talon välille.

10.2 Tulosten yhteenvetoa

Palautteita verratessani, huomaan, kuinka positiivista palautetta toimintapäivät ovat saaneet tytöiltä kuin opettajilta. Vaikka keväällä 2012 meillä oli mukana 2 eri koulua, mutta kummankin luokan tytöt olivat eri vaiheissa eli tarkoitan tällä sitä, että alakoulussa tytöt tulevat vielä toimeen keskenään, kun taas yläkoulussa aletaan jo hieman karsia ja katsomaan, kenen kanssa oikein viettää koululla aikaa.

Harjoitukset olivat myös paljon toiminnallisempia syksyllä, koska koulut olivat alkaneet ja tytöt olivat pikku hiljaa alkaneet tutustumaan toisiinsa paremmin. Keväällä 2012, tytöiltä tuli palautteissa ilmi, että syksyllä parempi toteuttaa, koska silloin ongelmia ei ole vielä havaittavissa, tällä tavoin syksyisin opettajat voisivat harkita ryhmäyttämisharjoituksia yläkouluille.

Opettajien palautteet olivat päinvastaiset, kuin tyttöillä. Kevään 2012, kirjallisesta kuin suullisesta palautteesta saimme hyvää palautetta. Olimme osanneet rakentaa toimintapäivät monipuolisesti sekä saimme tyttöjä hyvin mukaan harjoituksissa, ohjaajien keskinäinen kommunikointi ja organisointi toimivat hienosti. Rakentavana palautteena saimme yläkoulun ikäisten tyttöjen sisällöistä eli heille olisi voinut olla hieman haasteellisempiakin harjoituksia. Keväällä opettajat kirjoittivat kirjallisen palautteen viimeisenä toimintapäivänä.

Syksyllä 2012 saadut palautteet tein Näky 2 hankkeen pohjalle olevalle palautelomakkeelle, jonka lähetin pari viikkoa toimintapäivien jälkeen. Palaute oli positiivista kaikin puolin, mutta heiltäkin tuli, että olisi voinut olla monipuolisempia harjoituksia ja halu tehdä yhteistyötä Tyttöjen Talon kanssa kiinnosti.

Itselläni hieman vaivasi se, että toimintapäivien aikaan opettajat eivät, joka kouluissa jääneet katsomaan harjoitusten kulkua, vaan he lähtivät tekemään muita töitä, tai sitten he olivat yhden päivän mukana, jolloin he eivät osanneet antaa palautetta juuristään.

Kaikissa kouluissa näin ei tapahtunut, vaan muutamissa ja silloin eri ongelmat jäi heiltä huomaamatta ja itsestäni tuntui välillä, että olen vienyt heidän liikuntatunnin turhaan, tällaisella ”turhalla” tapahtumalla.

Kiteytettynä tarkoitan tällä sitä, että kun kävin kertomassa opettajille, mitä tulen tekemään ja painotin, että opettaja täytyy olla mukana katsomassa ja myös opettajat osallistuivat pariin harjoitukseen myös. Kun opettajat itse näyttävät tällaista mallia koulussa, niin itse en ole yhtään hämmästynyt, että opiskelijat näyttävät myös, että eivät ole kiinnostuneita. Opettajat kuitenkin, ovat nuorille auktoriteetti kouluilla, vaikka sitä ei heti ymmärtäisi.

10.3 Kehitysideat

Mitä itse näen kehitysideana sen, että toimintapäivät pidennettäisiin 3 toimintapäivään. Tämä sen takia, kun ensimmäinen toimintapäivä oli aika vauhdikas ja aika oli rajallista, koska oppilaat tulivat Talolle busseilla, kävellen tai pyöräillen, joten ensimmäisen toimintapäivän harjoitus täytyy mennä vauhdilla, riippuen ryhmäkoosta. Pidettäisiin kiinni tietyistä asioista, kuten ryhmäkoot sopivan kokoiseksi ohjaajaa kohden. Nämä ensimmäiset 2 toimintapäivää tapahtuisi kouluilla, joissa olisi eri aiheet kummallekin päivälle. Viimeinen toimintapäivä tapahtuisi täällä Tyttöjen Talolla, jossa kertoisimme toiminnastamme ja täällä tekisimme ryhmien kanssa Ilon Helminauha käsikorut ja viettäisimme aikaa yhdessä. Tällä tapaa jokainen toimintapäivä olisi eduksi ja hyödyksi tytöille. Keskustelut opettajien kanssa ryhmistä oli toimivia, mutta itse näkisin sen hyödyllisenä, että ohjaaja näkisi myös tytöt sinä päivänä, kun hän käy koululla kertomassa opettajilla toimintapäivistä.

Ohjaaja kävisi heille kertomassa toimintapäivissä ja samalla tytöt saisivat tehdä kyselyn, jossa olisi erilaisia kysymyksiä, koskien luokkaan, kuten: luokan yhteishenki, turvallisuus, ystävät jne. Näin ollen ohjaajalla olisi monipuolisempi kuva luokasta ja

tällä tapaa olisi parempi tapa lähteä rakentamaan toimintapäiviä. Tietenkään, joka tyttöryhmälle ei tehdä omaa runkoa, vaan ohjaaja kirjaisi ylös opettajilta nousseet asiat, mistä heidän mielestään luokassa kenkä puristaa ja sama koskee tytöiltä saadut vastaukset, tällä tavoin saataisiin toimiva runko eri tyttöryhmille.

Toimintapäivä olisi hyvä hyödyntää koulun alkaessa, kun he alkavat ryhmäyttää oppilasryhmiä.

Ennen kaikkea sitoutumista opettajilta toimintapäiviin eli he olisivat seuraamassa päiviä ja myös osallistuivat niihin harjoituksiin, joihin projektiohjaaja katsoo opettajien olevan hyviä osallistua.

11 LOPUKSI

Erilainen apu kouluihin erilaisilta tahoilta on hyväksi. Mielestäni toimintapäivät laittoivat tytöt prosessiin, jossa he alkoivat miettiä itseään ja käyttäytymistä, mitä he näyttävät ja esittävät toisille tytöille. Nykypäivänä koulumaailma on muuttunut jotenkin ihan pääläelleen ja siellä kohta opiskelijat ottavat ohjat käsiin ja opettajilla ei ole keinoja eikä voimavaroja, joilla kohdata haasteellisia ryhmiä, jolloin meitä, jotka työskentelevät nuorien kanssa pyydetään apuun. Apua saa pyytää ja minusta on todella tärkeää pitää ympärillään jonkinlainen tukiverkosto, jolta voi kysyä neuvoa ja apua tiukan paikan tullen.

Vaikka harjoitukset eivät tämän haasteellisempia olleet, niin itse näin tärkeänä, että tytöt saivat viettää aikaa keskenään ja tutustua muihin luokan tyttöihin ja häivyttää ennakkoluulot pois toisista tytöistä, jota valitettavasti meillä kaikilla on kaikista uusista ihmisistä, joita emme tunne tai tuttavamme kertoo, jotain negatiivisia asioita hänestä. Ja näinhän se menee, mutta ei ole ainakaan itselleni, kukaan tullut kertomaan mitään positiivisia asioita, jostain uudesta tuttavasta, vaan ne säilytetään omana tietonaan ja itsen täytyy ottaa kontaktia uuteen ihmiseen.

Itse pidin tästä työstä mitä tein viime syksynä ja sain tavata uusia ja mukavia nuoria. Mielestäni se on myös tärkeää, että ohjaaja on tytöille tuntematon ihminen, jolloin tällä kyseisellä ohjaajalla on vielä auktoriteetti ja näin ollen nuoret eivät uskalla sanoa

vielä mitään vastaan. Myös ohjaaja itse täytyy olla kouluilla jämäkkä ja tietää mitä tekee tunneilla, jolloin opiskelijoille ei tule sellaista oloa, että ei ohjaaja tiedä mitä täällä tapahtuu ja näin ollen opiskelijat alkavat turhautua ja kiinnostus lopahtaa.

Toivon, että Tyttöjen Talon henkilökunta pääsevät kokeilemaan harjoituksia eri tyttöryhmien kanssa ja kouluilta tulisi yhteydenottoja, jotta voisi pitää toiminnassa kyseistä toimintamallia. Ja myös harjoituksia voi käyttää muissakin tyttöryhmissä ja mielestäni Talolle ovat kaikki uusi materiaali tervetullutta. Talolla tehdään töitä erilaisten tyttöjen ja nuorten parissa ja se työ mitä siellä tehdään, on tärkeää.

LÄHDELUETTELO

Danska – Honkala & Poteri Martti. 2011. Kohdennettu nuorisotyö sosiaalisen vahvistamisen kontekstissa. Teoksessa Pia Lundbom & Herranen Jatta(toim.): Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Humanistinen Ammattikorkeakoulu, 2011, 127 – 147. Viitattu 22.3.2013.

<http://www.humak.fi/sites/default/files/liitteet/humak-sos-vahvistaminen-verkko.pdf>.

Eischer Heli. Kulttuurisensitiivinen tyttötyö. Teoksessa Eischer Heli & Mulari Heta. Tyttötyön kansia. Suomen Setlementtiliitto ry, Helsinki, 2012, 46 – 54. Viitattu 1.4.2013.

[http://setlementti-fi-](http://setlementti-fi-bin.directo.fi/@Bin/9aacd8aef0c76735267e5ab94094cafa/1365934621/application/pdf/127576/tyttotyönkansio.pdf)

[bin.directo.fi/@Bin/9aacd8aef0c76735267e5ab94094cafa/1365934621/application/pdf/127576/tyttotyönkansio.pdf](http://setlementti-fi-bin.directo.fi/@Bin/9aacd8aef0c76735267e5ab94094cafa/1365934621/application/pdf/127576/tyttotyönkansio.pdf).

Eischer Heli & Tuppurainen Jonna. Tyttöjen Talo on kuin avoin koti. Painokurki Oy: Helsinki. 2011.

Kopakkala, A. Porukka, jengi, tiimi. Ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. Edita Prima Oy: Helsinki 2011.

Lundbom Pia & Herranen Jatta. Sosiaalisen vahvistamisen ajankohtaisuus. Teoksessa: Pia Lundbom & Herranen Jatta (toim.): Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Humanistinen Ammattikorkeakoulu, 2011, 4 – 11. Viitattu 22.3.2013. <http://www.humak.fi/sites/default/files/liitteet/humak-sos-vahvistaminen-verkko.pdf>.

Näky 2 hanke. Jyväskylän Setlementti ry. Viitattu 22.9.2013. <http://www.naky2.fi/>

Mehtonen Tuija. Sosiaalisen vahvistamisen osaaminen. Teoksessa: Lundbom Pia & Herranen Jatta (toim.): Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Humanistinen Ammattikorkeakoulu, 2011, 13 – 26. Viitattu 22.3.2013. <http://www.humak.fi/sites/default/files/liitteet/humak-sos-vahvistaminen-verkko.pdf>.

Naisten Koulu - hanke

<http://www.oulunsetlementti.fi/monikulttuurinetoiminta/naisten-koulu/naisten-koulu-projekti/>. Viitattu 10.7.2013.

Ojanen Karoliina. Katsaus tyttötutkimuksen suomalaiseen historiaan ja keskusteluihin. Teoksessa: Ojanen Karoliina.(toim.), Mulari, Heta. & Aaltonen Sanna: Entäs tytöt. Johdatus tyttötutkimukseen. Bookwell Oy: Jyväskylä, 2011, 9 -32.

Osaavaa kansalaistoimintaa. OK – opintokeskus. Ryhmätoiminta. Viitattu 21.7.2013. <http://kouluttaja.ok-opintokeskus.fi/kouluttaja/ryhm%C3%A4toiminta>.

Oulun Seudun Setlementti ry.

<http://www.oulunsetlementti.fi/oulun-seudun-setlementti-konserni/oulun-seudun-setlementti-ry/>. Viitattu 11.3.2013

Punnonen Varpu. Sukupuolisensitiivinen sosiaalinen nuorisotyö. Teoksessa Hoikkala Tommi & Sell Anna (toim.): Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Hakapaino Oy:Helsinki: 2007,521 – 536.

Salmivalli, C. Koulukiusaaminen ryhmäilmiönä. Tampere Paino Oy: Tampere: 1998.

Setlementtiliitto. Mitä on setlementtityö?

<http://www.setlementti.fi/mita-on-setlementtityo/>. Viitattu 22.3.2013

Toivakka Sari & Maasola Miina. Itsetunto kohdalleen! Harjoituksia itsetuntemuksen ja vuorovaikutustaitojen oppimiseen. PS – kustannus:Juva: 2012.

1. Olivatko päivät mielestäsi mukavia?

2. Mikä oli päivissä mielekästä? Mikä ei?

3. Mitä uutta opit itsestäsi?

4. Mitä uutta opit luokkakavereistasi?

5. Olivatko harjoitteet mielekkäitä?

6. Jäikö jokin harjoituksista erityisesti mieleen?

7. Olivatko ohjeistukset selkeitä ja helposti ymmärrettäviä?

Kyllä

Ei

8. Haluaisitko että tällaisia päiviä järjestettäisiin myös tulevaisuudessa

Kyllä

Ei

Vapaa sana

Kiitos palautteesta!